

PRZYKŁADY DOBRYCH PRAKTYK

EDUinspiracje

**PRZYKŁADY
DOBRYCH
PRAKTYK**

SPIS TREŚCI

WSTĘP 5

O KONKURSIE

EDUINSPIRACJE W CZORAJ I DZIŚ 6

DOBRE PRAKTYKI

EDUKACJA SZKOLNA 9

EDUKACJA ZAWODOWA 21

SZKOLNICTWO WYŻSZE 33

EDUKACJA DOROSŁYCH 45

EDUKACJA POZAFORMALNA MŁODZIEŻY 57

POLSKO-LITEWSKA PRZYJAŻŃ 69

WSPÓŁPRACA MIĘDZY POLSKĄ
A NORWEGIĄ, ISLANDIĄ
I LICHTENSTEINEM 81

Szanowni Państwo,
z przyjemnością oddaję w Państwa ręce publikację poświęconą piątej już edycji konkursu EDUinspiracje. Konkurs ten, skierowany do beneficjentów programów wspartych przez Fundację Rozwoju Systemu Edukacji, służy wyróżnieniu i uhonorowaniu najlepszych projektów edukacyjnych oraz pozwala ukazać przykłady dobrych praktyk.

W tym roku hasło konkursowe brzmi: *Dobry rezultat – trwałe oddziaływanie*. Chcemy w ten sposób podkreślić, że istotą i celem realizacji projektów edukacyjnych jest trwałość ich rezultatów. Wszystkie nominowane w tym roku projekty łączy to, że ich rezultaty już teraz wywierają korzystny wpływ na samych beneficjentów oraz na ich środowisko lokalne – i wpływ ten wywierany będzie również w przyszłości.

Podobnie jak w poprzedniej edycji to zespoły programowe FRSE nominowały projekty, spośród których kapituła konkursu wybrała zwycięzców. Istotną zmianą w stosunku do lat poprzednich jest bezpośrednie powiązanie celów konkursu ze zwiększonymi wymaganiami Komisji Europejskiej w zakresie upowszechniania i wykorzystywania wyników programu Erasmus+. Znalazło to odzwierciedlenie m.in. w zestawie kryteriów, za pomocą których wyłonione zostały wyróżnione projekty. Kolejną zmianą w tegorocznej edycji konkursu było dołączenie do dotych-

czasowych sześciu kategorii konkursowych nowej, siódmej kategorii – Współpracy pomiędzy Polską a Norwegią, Islandią i Lichtensteinem.

W tym roku kontynuujemy również organizację konkursu EDUinspirator. Nagradzamy w nim osoby, które dzięki uczestnictwu w projektach dofinansowanych przez FRSE rozpoczęły działalność w dziedzinie edukacji i kontynuują ją, podejmując kolejne inicjatywy – ucząc, pomagając innym, motywując ich do nowych aktywności, zmieniając siebie i swoje otoczenie. W tym roku w siedmiu kategoriach konkursu nominacje otrzymało 29 osób.

W tegorocznej edycji konkursu EDUinspiracje przyznaliśmy nagrody siedmiu projektom. W publikacji zdecydowaliśmy się nie wskazywać laureata danej kategorii – wszystkie nominowane projekty prezentujemy jako równorzędne. Decydując się na ten krok, chcieliśmy zaprezentować Państwu nie tyle wyniki konkursu, ale – co

POPRAZ OB A KONKURSY CHCEMY POKAZAĆ, JAK WIELE ORGANIZACJI, INSTYTUCJI ORAZ OSÓB PRZYCZYNI A SIĘ DO ROZWOJU EUROPEJSKIEGO SYSTEMU EDUKACJI.

jest znacznie ważniejsze – katalog przykładów dobrych praktyk. Wszystkie nominowane projekty wyróżniają się bardzo wysoką jakością osiągniętych rezultatów, wszystkie również potrafią zapewnić im odpowiednią trwałość. Dlatego też wszyscy nominowani są już w naszych oczach zwycięzcami.

Serdecznie Państwa zachęcam do zapoznania się z opisami najlepszych projektów edukacyjnych 2015 roku!

Mirosław Marczewski
DYREKTOR GENERALNY
FUNDACJI ROZWOJU SYSTEMU EDUKACJI

EDUINSPIRACJE WCZORAJ I DZIŚ

CELE I ZAŁOŻENIA

Konkurs EDUinspiracje to jedna z najważniejszych inicjatyw Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji. Jego głównym celem jest wyłonienie oraz promocja dobrych praktyk w zakresie realizacji projektów zarządzanych operacyjnie przez Fundację Rozwoju Systemu Edukacji, Narodową Agencję Programu Erasmus+.

Konkurs organizowany jest od 2011 r. W kolejnych latach formuła konkursu ulegała zmianom, jednak jego cel był zawsze taki sam – wyróżnienie najlepszych projektów zrealizowanych przez beneficjentów programów zarządzanych przez FRSE, wskazanie najbardziej wartościowych rezultatów wypracowanych w trakcie tych projektów oraz uhonorowanie osób szczególnie aktywnych w dziedzinie edukacji.

Do 2014 r. zwycięzcy wybierani byli w dwóch kategoriach: instytucjonalnej oraz indywidualnej. Kandydaci zgłaszali swój udział w konkursie samodzielnie, zaś ostatecznego wyboru laureatów od początku istnienia konkursu dokonywała kapituła konkursowa. Formuła ta zmieniła się w roku ubiegłym – oddzielono konkurs instytucjonalny (EDUinspiracje) od indywidualnego (EDUinspirator), zmodyfikowano także niektóre zasady zgłoszeń. Nie zmieniła się jednak rola kapituły, która ma decydujący głos w kwestii wyboru laureatów obu konkursów.

Z każdym kolejnym rokiem przybywa osób i instytucji wyróżnionych nagrodą. W sumie we wszystkich edycjach konkursu, łącznie z edycją bieżącą, kapituła przyznała 47 nagród w konkursie EDUinspiracje i 13 nagród dla EDUinspiratorów.

LATA 2011-2014

Konkurs EDUinspiracje powstał w 2011 roku – wówczas był to pierwszy organizowany przez FRSE konkurs dla wszystkich beneficjentów programu „Uczenie się przez całe życie”. Do tego momentu w Fundacji organizowane były mniejsze konkursy dla beneficjentów poszczególnych programów, ale każdy z nich różnił się w pewnym stopniu od pozostałych, nie stosowano również jednolitych

kryteriów wyboru zwycięzcy. Cele wszystkich konkursów były jednak podobne – prezentacja dobrych praktyk oraz nagrodzenie beneficjentów wyjątkowo zaangażowanych w działania projektowe. Konkurs EDUinspiracje potoczył wszystkie te mniejsze konkursy w jedną całość.

Hasło pierwszej edycji EDUinspiracji brzmiało *Mobilność od juniora do seniora*. Wybór tematu nawiązywał do znaczenia, jakie w Unii Europejskiej przykłada się do wspierania mobilności obywateli w procesie kształcenia i szkolenia na wszystkich etapach życia. W pierwszej edycji konkursu wyodrębniono dwie kategorie konkursowe: instytucjonalną i indywidualną, w każdej z nich przyznano trzy pierwsze nagrody, a także wyróżnienia honorowe.

Druga edycja konkursu EDUinspiracje, zorganizowana w 2012 r., odbyła się pod hasłem *Rozwijanie kompetencji kluczowej: umiejętność uczenia się*. Taki wybór tematyki konkursu miał podkreślić znaczenie umiejętności uczenia się na wszystkich etapach życia, nawiązywał też do idei uczenia się przez całe życie. W tej edycji wybieraliśmy zwycięzców w kategorii indywidualnej i instytucjonalnej, ale wprowadzono również podział na podkategorie tematyczne skierowane do beneficjentów poszczególnych programów (Comenius, Erasmus, Leonardo da Vinci, Grundtvig i Wizyty Studyjne).

W 2013 r. odbyła się trzecia edycja konkursu. Jej tematem przewodnim było hasło *Historie sukcesu – jak udział w programach edukacyjnych wpłynął na funkcjonowanie instytucji i nasze życie?*. Okazało się, że słowo „sukces” różni beneficjenci mogą rozumieć na wiele sposobów, zarazem wszystkie historie sukcesu okazały się inspirujące i motywujące do dalszych działań. Sukcesy beneficjentów realizujących projekty stają się również sukcesami samej Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji, która w 2013 r. obchodziła jubileusz dwudziestolecia istnienia. Trzecia edycja konkursu przyniosła również nowe kategorie konkursowe – w konkursie, obok beneficjentów programu „Uczenie się przez całe życie”, udział wzięli również beneficjenci programu „Młodość w działaniu”, Polsko-Litewskiego Funduszu Wymiany Młodości oraz laureaci konkursów European Language Label i eTwinning. Nagrody w każdej kategorii otrzymali laureaci indywidualni oraz instytucje.

Rok 2014 przyniósł najwięcej zmian w dotychczasowej historii konkursu. Konkurs EDUinspiracje stał się konkursem instytucjonalnym, natomiast nagrody indywidualne przyznawane są w konkursie EDUinspirator. Zmieniła się również formuła wyłaniania zwycięzców. Od IV edycji konkursu beneficjenci nie mogą zgłosić się samodzielnie. Nominacje w poszczególnych kategoriach konkursowych przyznają zespoły FRSE. W IV edycji zespoły wskazały 28 przedsięwzięć w sześciu kategoriach: Edukacja szkolna (Comenius), Szkolnictwo wyższe (Erasmus), Edukacja zawodowa (Leonardo da Vinci), Edukacja dorosłych (Grundtvig), Polsko-litewska przyjaźń (Polsko-Litewski Fundusz Wymiany Młodzi), Edukacja pozaformalna młodzieży („Młódzież w działaniu”). Ostatecznego wyboru sześciu laureatów dokonała kapituła konkursu. Edycja ta odbyła się pod hasłem *Jak podzielił się sukcesem z innymi*, aby podkreślić znaczenie upowszechniania i wdrażania rezultatów projektów.

V EDYCJA KONKURSU

Po rewolucji, jaką konkurs przeszedł w poprzednim roku, w tej edycji zdecydowaliśmy się na kontynuowanie przyjętej formuły. Struktura i organizacja konkursu stanowią kontynuację ubiegłorocznych działań, utrzymaliśmy również podział na dwa konkursy: instytucjonalne EDUinspiracje oraz konkurs EDUinspirator o charakterze indywidualnym. Istotną zmianę w porównaniu z poprzednimi edycjami stanowi bezpośrednie powiązanie celów konkursu ze zwiększonymi wymaganiami Komisji Europejskiej w zakresie rozpowszechniania i wykorzystywania wyników programu Erasmus+.

Tegoroczna edycja EDUinspiracji odbyła się pod hasłem *Dobry rezultat – trwałe oddziaływanie*. Oceniając przedsięwzięcia, zwracaliśmy uwagę przede wszystkim na to, jak instytucje zapewniają trwałość rezultatów swych projektów i jaki wpływ rezultaty te wywierają na samych beneficjentów oraz na ich środowisko lokalne. Wybór takiego hasła konkursowego miał zwrócić uwagę

beneficjentów na fakt, iż prawdziwym sukcesem projektu jest trwały wpływ, jaki wywiera on na otoczenie.

Konkurs EDUinspiracje, podobnie jak w roku ubiegłym, odbywa się w tzw. trybie oscarowym. Oznacza to, że Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji nominowała pięciu kandydatów do nagrody w każdej z siedmiu kategorii konkursowych. Zainteresowani nie mogli sami zgłosić kandy-

datury swojego projektu. Nowością jest to, iż w tym roku beneficjenci nie uzupełniali dokumentów konkursowych, tak jak było to w poprzedniej edycji konkursu. Zamiast tego przeprowadzono z nimi pogłębione wywiady dotyczące wpływu projektu na benefi-

cjenta i jego środowisko oraz zbadano prowadzone przez niego działania upowszechniające. Badanie przeprowadzone zostało przez mobilnych badaczy FRSE – sieć młodych badaczy z całej Polski, realizujących na zlecenie FRSE badania ilościowe i jakościowe. Na podstawie materiałów dostarczonych przez mobilnych badaczy eksperci FRSE przygotowali rekomendacje, zaś ostatecznego wyboru laureatów, tak jak we wszystkich wcześniejszych edycjach konkursu, dokonała kapituła konkursowa.

W 2015 r. wprowadziliśmy również nowe kategorie konkursowe. Do konkursu EDUinspiracje dołączyliśmy kategorię Współpraca pomiędzy Polską a Norwegią, Islandią i Lichtensteinem, natomiast EDUinspirator wzbogacił się o kategorie: Edukacja językowa, Przedsiębiorczość oraz Technologie informacyjno-komunikacyjne (w dwóch ostatnich nie przyznaliśmy jednak wyróżnień – ze względu na zbyt małą liczbę zgłoszeń).

Na listopadowej Gali Wręczania Nagród Edukacyjnych Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji musieliśmy wskazać najlepszych z najlepszych. W tej publikacji zdecydowaliśmy się jednak pokazać, że wszystkie nominowane projekty wyróżniają się wysoką jakością przeprowadzonych działań oraz wypracowanych rezultatów, każdy z nich to również przykład dobrej praktyki. Dlatego też nie zaznaczyliśmy, który z nominowanych projektów otrzymał ostatecznie nagrodę. Zapraszamy Państwa do przeczytania opisów wszystkich wyróżnionych projektów i samodzielnego zdecydowania, który z nich stanowi największą inspirację dla Państwa przyszłych działań.

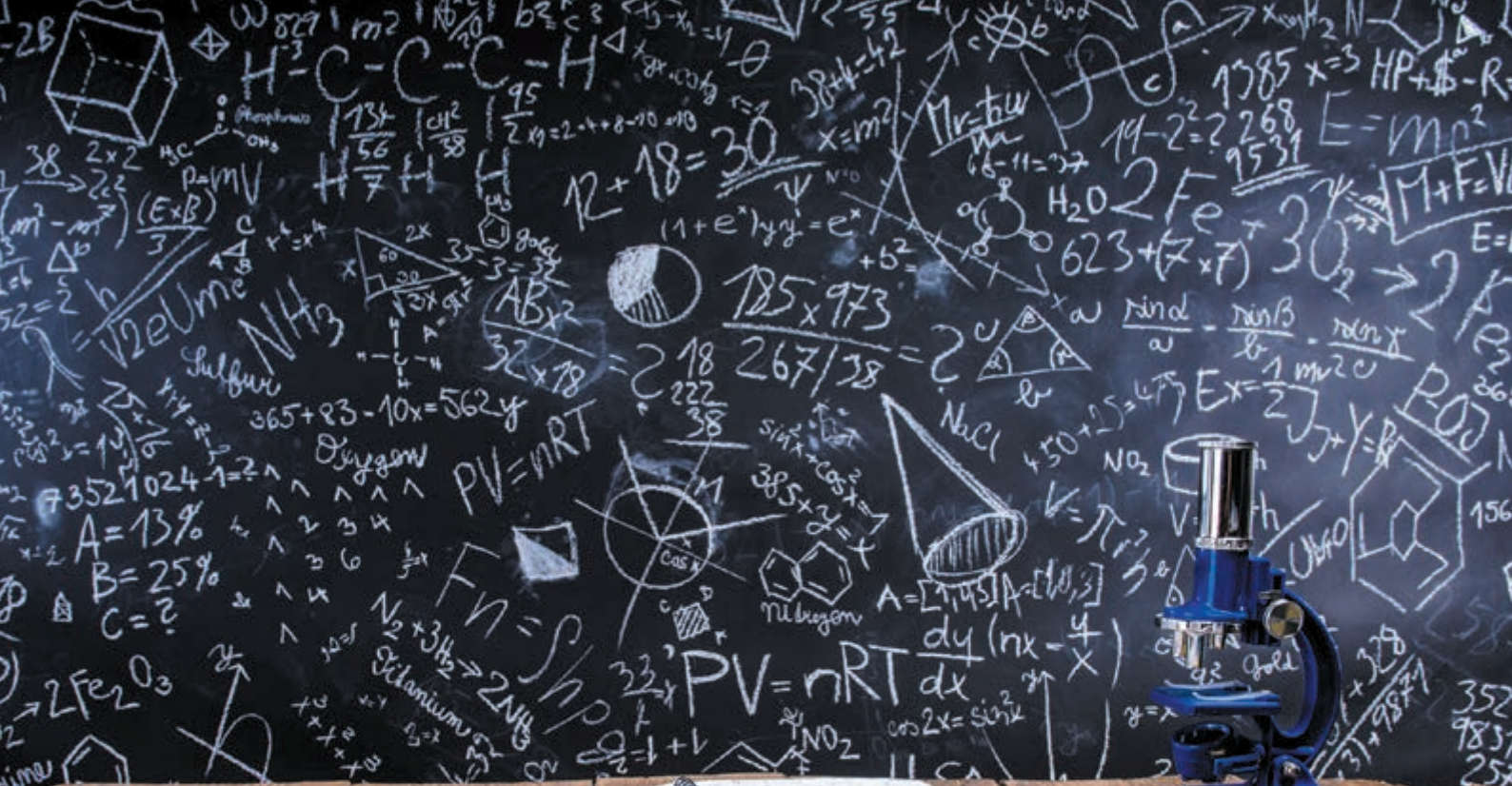
*GŁÓWNYM CELEM KONKURSU EDUINSPIRACJE
JEST WYŁONIENIE ORAZ PROMOCJA DOBRYCH
PRAKTYK W ZAKRESIE REALIZACJI PROJEKTÓW
ZARZĄDZANYCH OPERACYJNIE PRZEZ
FUNDACJĘ ROZWOJU SYSTEMU EDUKACJI,
NARODOWĄ AGENCJĘ PROGRAMU ERASMUS+.*

DOBRE PRAKTYKI

EDUKACJA SZKOLNA

KRÓLOWA JEST TYLKO JEDNA – MATEMATYKA!

Why maths?

TYTUŁ PROJEKTU

Gimnazjum im. Anny Wazówny w Gołubiu-Dobrzyniu

ORGANIZATOR

2012-2014 r.

CZAS TRWANIA PROJEKTU

www.wazowna.pl

STRONA INTERNETOWA

Edukacja szkolna

KATEGORIA

Znajduje się w plastrach miodu i budowie muszli ślimaka, podczas pieczenia ciasta, jest w kalendarzu, na zegarze, w usługach finansowych i w trakcie zakupów – matematyka jest wszędzie! Warto dobrze ją znać – dlatego właśnie Gimnazjum im. Anny Wazówny zdecydowało się na poprowadzenie dwuipółletniego projektu poświęconego nauczaniu matematyki.

Cel projektu był prosty – miał on rozbudzić zainteresowanie uczniów matematyką, królową nauk. Jej znajomość umożliwia logiczne myślenie, stymuluje rozumowanie, rozwija zdolności myślenia strategicznego. Dlatego też, jak wskazuje koordynatorka projektu Małgorzata Gerkowska, należało rozbudzić w uczniach fascynację matematyką poprzez wskazanie jej związków z innymi naukami i poprzez uświadomienie uczniom, w jaki sposób jest ona obecna w ich życiu codziennym.

W projekcie wzięli udział uczniowie drugiej i trzeciej klasy gimnazjum. – Zajmowaliśmy się matematyką w sztuce, architekturze i geografii. Ponieważ mieszkamy w mieście z pięknym kościołem gotyckim i Toruń jest niedaleko, skupiliśmy się na powiązaniach matematyki z geometrią okien gotyckich. Uczniowie robili konstrukcje, zdjęcia, opisy. Skupiliśmy się też na zastosowaniu matematyki w astronomii, w chemii. W przypadku ekonomii wykonaliśmy analizę, ile wydają miesięcznie uczniowie, i porównaliśmy wyniki z danymi z innych szkół partnerskich – opowiada Małgorzata Gerkowska.

Dzięki udziałowi w projekcie uczniowie przekonali się, że matematyka jest obecna w każdym aspekcie życia. Zdobyli nową wiedzę, podnieśli swoje umiejętności matematyczne, mieli okazję do skorzystania z nowych narzędzi technologicznych – jak choćby tworzenia prezentacji w Prezi. Ponadto uczniowie zdobyli nowe kompetencje: techniczne i językowe.

Na bazie zrealizowanych działań powstała innowacyjna publikacja *Why maths?*, która w obrazowy sposób ukazuje powiązania pomiędzy matematyką a innymi dyscyplinami, takimi jak chemia, biologia, astronomia, literatura i sztuka. Publikacja ta została przekazana uczniom szkół partnerskich, jak również ich nauczycielom, do praktycznego zastosowania w prowadzeniu zajęć.

W ramach projektu powstała również innowacyjna gra matematyczna – *Trivial Pursuit* – której głównym celem jest stymulacja kreatywności uczniów i rozwój ich matematycznych zdolności. Projekt doczekał się też swojej odłony w ramach programu eTwinning. Ponadto działania i ich efekty były odnotowywane na blogu – www.whymathscomenius.blogspot.com, który cieszy się niezwykłą popularnością wśród uczniów.

Rezultaty projektu były upowszechniane szeroko – nie tylko na terenie gimnazjum, ale i w szkołach partnerskich na terenie powiatu, na powiatowych targach edukacyjnych, a nawet na arenie międzynarodowej – podczas Festiwalu Nauki w Genui.

Zwrócenie uwagi młodych ludzi na wszechobecnie panujące prawa matematyki nie należy do najłatwiejszych zadań, a zainspirowanie ich, otwarcie na nowe horyzonty, wskazanie w innowacyjny sposób na sieć powiązań, jaka występuje u królowej nauk – to prawdziwe wyzwanie. Autorzy projektu sprościli temu zadaniu na piątkę z plusem!

” DZIĘKI UDZIAŁOWI W PROJEKCIE UCZNIOWIE PRZEKONALI SIĘ, ŻE MATEMATYKA JEST OBECNA W KAŻDYM ASPEKCIE ŻYCIA. ZDOBYLI NOWĄ WIEDZĘ, PODNIEŚLI SWOJE UMIEJĘTNOŚCI MATEMATYCZNE, MIELI OKAZJĘ DO SKORZYSTANIA Z NOWYCH NARZĘDZI TECHNOLOGICZNYCH.

12

PRZYSZŁOŚĆ ZALEŻY TYLKO OD CIEBIE

My Future Is Up To Me

TYTUŁ PROJEKTU

Gimnazjum nr 1 w Zespole Szkół w Koszęcinie

ORGANIZATOR

2012-2014 r.

CZAS TRWANIA PROJEKTU

www.koszecin.edu.pl/index.php/gimnazjum

STRONA INTERNETOWA

Edukacja szkolna

KATEGORIA

W dużym skrócie chodziło po prostu o zmianę nastawienia młodzieży do nauki. Często bowiem uczniowie sądzą, że wiedza, którą zdobywają w szkole, jest całkowicie nieprzydatna w życiu codziennym – a gimnazjaliści z Koszęcina przekonali się, że wcale tak być nie musi.

Problem, z którym zmierzali się realizatorzy projektu, to zachęcenie młodych ludzi do nauki. – Dzieciaki uczą się wszystkich przedmiotów, ale nie widzą, w jakim kierunku chcieliby się dalej kształcić. Myślę, że główną potrzebą jest wzbudzenie tej świadomości – opisuje założenia projektu *My Future Is Up To Me* jego koordynatorka Anna Franke z Gimnazjum nr 1 w Koszęcinie.

Uczniowie koszęcińskiego gimnazjum mieli okazję wziąć udział w licznych zajęciach praktycznych, dzięki którym znajdowali zastosowanie szkolnej wiedzy w ich własnym życiu. Ponadto spotykali się z zagranicznymi pracodawcami, poznawali zawody oraz różne możliwości ścieżek rozwoju kariery. Młodzież mogła również poznać lepiej swoje zainteresowania, które często okazywały się zbieżne z tym, czego uczy się w szkole, dzięki temu mogła poczuć przyjemność z samej nauki.

W trakcie wyjazdu młodzi ludzie mieli okazję nie tylko na zdobycie nowych umiejętności, ale, co również istotne, na poznanie swoich rówieśników z innych krajów. Mieszkając za granicą z miejscowymi rodzinami, poznawali ich język i kulturę, ucząc się przy tym otwartości. – Ta integracja międzykulturowa jest świetną rzeczą! Dzięki niej młodzież staje się bardziej otwarta, a uczniowie coraz częściej chcą posługiwać się językiem obcym i poznawać nową kulturę – zauważa Anna Franke z Gimnazjum nr 1 w Koszęcinie.

Projekt i związane z nim wizyty młodzieży z innych krajów przyniosły korzyść nie tylko samym uczniom, ale również lokalnej społeczności, w tym władzom samorządowym i lokalnym pracodawcom. – Przede wszystkim pracodawcy mogli zobaczyć, jak wygląda i myśli obecnie młodzież, że zależy im na pracy – podkreśla koordynatorka projektu.

Lokalna wiejska społeczność miała szansę, podobnie zresztą jak sami uczniowie, na weryfikację licznych ste-

reotypów o obcokrajowcach. Było to ważne tym bardziej, że – jak podkreśla Anna Franke – na wsi zazwyczaj nieczęsto jest możliwość obcowania z taką różnorodnością i tak wieloma formami edukacji.

Najważniejszym i najtrwalszym rezultatem projektu było stworzenie poradnika *How to Self Promote – a guide for those who want to succeed*, który został wykorzystany w gimnazjum w Koszęcinie i w innych szkołach w regionie, a także w biurze doradztwa kariery zawodowej w koszęcińskim starostwie powiatowym. Wszystko to są rezultaty na poziomie lokalnym, ale taki właśnie był cel projektu. – Lokalnie ma to ogromne znaczenie, społeczność się bardzo zintegrowała – podkreśla Anna Franke – a wiejska społeczność nie zawsze ma okazję na taką dawkę edukacji i różnorodności.

Największą miarą sukcesu są chyba jednak słowa koordynatorki projektu dotyczące przyszłości. – Chcemy powtórzyć te działania. Nie wszystkim udało się skorzystać, a uczniowie już pytają, czy znowu powtórzymy ten projekt – mówi. I nie sposób temu pomysłowi nie przyklasnąć i nie życzyć powodzenia!

„ **CHCEMY POWTÓRZYĆ TE DZIAŁANIA. NIE WSZYSTKIM UDAŁO SIĘ SKORZYSTAĆ, A UCZNIOWIE JUŻ PYTAJĄ, CZY ZNOWU POWTÓRZYMY TEN PROJEKT.**

KSIĄŻKA WRACA DO ŁASK

Readway – looking for attractive and effective ways to develop interest in reading

TYTUŁ PROJEKTU

Gmina Miejska Przemyśl

ORGANIZATOR

2012-2014 r.

CZAS TRWANIA PROJEKTU

www.przemysl.pl

STRONA INTERNETOWA

Edukacja szkolna

KATEGORIA

W dobie panowania tabletów, smartfonów i gier komputerowych nie jest łatwo przekonać młodego człowieka z cyberpokolenia do czytania książek. Natomiast jak ważne jest czytanie dla rozwoju intelektualnego i kształtowania hierarchii wartości – nie trzeba dowodzić. Dlatego też inicjatywa realizatorów międzynarodowego projektu *Readway* jest tak cenna.

Biblioteka nie powinna być miejscem omijanym przez ludzi młodych. Jak sprawić, żeby tętniła życiem jako centrum czytelnictwa, wiedzy i kultury? To pytanie zadali sobie uczestnicy projektu *Readway*. Działali w poczuciu misji, poszukując atrakcyjnych i skutecznych sposobów rozwijania zainteresowań czytelniczych.

Przedsięwzięcie przywracania książce godnego miejsca wspierali partnerzy z Polski i Austrii. Koordynatorem działań był Wydział Kultury i Edukacji Urzędu Miasta w Przemyślu. Zaangażowały się także: Wojewódzka Biblioteka Pedagogiczna w Przemyślu, Gimnazjum nr 1 im. Orłąt Przemyskich, II LO im. prof. K. Morawskiego. Po stronie austriackiej prócz Departamentu Kultury i Współpracy z Zagranicą Urzędu Kraju Związkowego Styrii na rzecz projektu pracowały Centrum Czytelnictwa Styrii w Graz, Biblioteka Miejska w Fehring oraz szkoły Neue Mittelschule w Fehring i Federalna Akademia Handlowa.

– W Austrii, dokąd udaliśmy się z wizytą, rola biblioteki jest dużo większa – tam każda miejscowość musi mieć dobrze funkcjonujący ratusz, straż pożarną i dobrą bibliotekę – zauważa koordynatorka projektu Iwona Liweń.

Podczas wizyt partnerskich porównano wyniki badań, które zostały przeprowadzone równocześnie w austriackich i przemyskich szkołach. Wskazały one, jaka jest rola książki w życiu respondentów oraz jak biblioteki szkolne i edukacja czytelniczo-medialna wpływają na zainteresowania czytelnicze uczniów. Badania pomogły określić również przyczyny spadku czytelnictwa. Realizatorzy projektu mogli dzięki nim zaplanować działania przeciw dalszemu zmniejszaniu się zainteresowania czytaniem wśród młodych ludzi. Raport z badań został opublikowany w czasopiśmie „Trendy” i przetłumaczony na języki angielski i niemiecki.

Biblioteka w Przemyślu zorganizowała także otwartą konferencję *Rola edukacji czytelniczej i medialnej w rozwoju emocjonalnym, intelektualnym i społecznym*. Sukces pomysłu zachęcił do przygotowania kolejnej. – Wychodzimy naprzeciw nowemu postrzeganiu roli bibliotek pedagogicznych – jesteśmy prekursorami działań, które w przyszłości będą prowadzić inne biblioteki – z dumą podkreśla Iwona Liweń.

A co z czytelnictwem? Uczniowie chętniej niż wcześniej przychodzą do biblioteki na atrakcyjne zajęcia czytelnicze, bibliotekarze zaś inspirują uczniów do własnych inicjatyw, np. tworzenia etiud filmowych. Biblioteka Pedagogiczna w Przemyślu stała się prawdziwym animatorem czytelnictwa.

” **W AUSTRII, DOKĄD UDALIŚMY SIĘ Z WIZYTĄ, ROLA BIBLIOTEKI JEST DUŻO WIĘKSZA – TAM KAŻDA MIEJSCOWOŚĆ MUSI MIEĆ DOBRZE FUNKCJONUJĄCY RATUSZ, STRAŻ POŻARNĄ I DOBRĄ BIBLIOTEKĘ.**

ZIELONA PLANETA WSPÓLNYM DOMEM

CPR (Captain Planet Reloaded)

TYTUŁ PROJEKTU

Salezjańska Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Pile

ORGANIZATOR

2012-2014 r.

CZAS TRWANIA PROJEKTU

www.spsalezjanska.pl

STRONA INTERNETOWA

Edukacja szkolna

KATEGORIA

Szukali bohatera – wzoru postawy walki o planetę. Wybrali postać z kreskówki – Kapitana Planetę. Pod hasłem *Przyszłość należy do nas* wypowiedzieli wojnę niszczycielom środowiska naturalnego: sadzili drzewa, segregowali odpady, zbierali elektrośmieci, głosili zasady poszanowania przyrody. W ten sposób sami stali się bohaterami.

Przez dwa lata uczniowie i nauczyciele Salezjańskiej Szkoły Podstawowej z Piły wykonywali zadania w ramach projektu *CPR (Captain Planet Reloaded)* w ramach programu Comenius. Celem ich działań był rozwój wiedzy na temat ochrony środowiska prowadzący do zmiany świadomości ludzi. A dlaczego Kapitan Planeta? Ten superbohater z amerykańskiej kreskówki z lat 90. ratował Ziemię przed zniszczeniem. Posiadał moc czterech żywiołów i zapął serca. Naśladowcy Kapitana Planety, liderzy projektu – społeczność Salezjańskiej SP im. Jana Pawła II – nie szczędzili energii do pracy.

W szkole odbywały się prelekcje o źródłach energii odnawialnej, cykle zajęć *Mała wielka wody kropelka*, lekcje o gatunkach zagrożonych. Przeprowadzono debatę oksfordzką na temat energetyki wiatrowej. Zdobytą wiedzę wykorzystano w praktyce. Powstały pomoce dydaktyczne: model elektrowni wiatrowej i turbiny wodnej, tablice poglądowe. Przeprowadzono akcje: *Kasztanobranie*, *Sprzątanie świata*, zbiórkę elektrośmieci i baterii. W działaniach artystycznych i teatralnych promowano ekologię. Odbyły się też pokaz mody ekologicznej i inscenizacja pt. *EkoKapturek*, w której na nowo wykorzystano znany baśniowy wątek.

Do zadań włączeni zostali partnerzy ze szkół w Mons (Belgia) – placówki dla dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych, w La Ville du Bois (Francja) – niewielkiej szkoły na peryferiach Paryża, oraz w Bonn (Niemcy) – szkoły wielokulturowej, do której uczęszczają dzieci z ponad 40 krajów.

Różnorodność partnerów sprzyjała bogactwu pomysłów. Odbyły się liczne wizyty, seminaria i warsztaty. – Wspólnie wypracowaliśmy broszurę o projekcie, mamy międzynarodowe logo, piosenkę *Kapitan Planeta* w języku angielskim, francuskim i polskim, a w sieci stronę *Captain Planet Reloaded* – opowiada Teresa Dembińska, nauczycielka matematyki w salezjańskiej szkole. Mobilność partnerów sprzyjała wymianie doświadczeń i praktyce języka angielskiego.

Uczniowie natomiast przetamywali bariery językowe w korespondencji z zagranicznymi *penfriends*.

– Dowiedzieliśmy się, że ekologia ma także swoją specyfikę narodową, Niemcy nie mają problemu segregacji śmieci, oni już się z tym uporali co najmniej 10 lat temu, my dopiero budujemy świadomość – zauważa koordynatorka projektu.

Trwałym rezultatem projektu *CPR* jest zmiana świadomości ekologicznej ludzi. – Dzięki projektowi jesteśmy bardziej „zieloni”, świadomi zagrożeń ekologicznych – mówi koordynatorka projektu Teresa Dembińska. – Szkoła wzbogaciła się w pomoce dydaktyczne, które promują odnawialne źródła energii, zaś z praktycznych rzeczy mamy kompostownik. I nadal segregujemy śmieci. Przed szkołą rośnie Drzewko – Comenius, które zasadziliśmy podczas realizacji projektu w 2013 r. jako symbol nadziei naszego i przyszłych pokoleń oraz tego, że zielona planeta jest dla nas wspólnym domem.

Projekt uwrażliwił społeczność na problemy ochrony środowiska, przyczynił się do wykształcenia dobrych nawyków związanych z poszanowaniem przyrody. Być może dzięki niemu uczniowie, tak jak Kapitan Planeta, przyczynią się do ratowania przyrody na Ziemi.

” PRZED SZKOŁĄ ROŚNIE DRZEWKO
– COMENIUS, KTÓRE ZASADZILIŚMY
PODCZAS REALIZACJI PROJEKTU
W 2013 R., JAKO SYMBOL NADZIEI
NASZEGO I PRZYSZŁYCH POKOLEŃ,
I TEGO, ŻE ZIELONA PLANETA JEST
DLA NAS WSPÓLNYM DOMEM.

GRAM W ZIELONE!

Hands across the world, together for a better world! (Wznieśmy ręce nad całym światem, razem dla lepszego świata)

TYTUŁ PROJEKTU

Technikum Elektroniczne im. Bohaterów Września 1939 r. w Żychlinie

ORGANIZATOR

2012-2014 r.

CZAS TRWANIA PROJEKTU

www.zszychlin.eu

STRONA INTERNETOWA

Edukacja szkolna

KATEGORIA

Czy szkoła musi być jedynie miejscem sztamkowej nauki, nudnych zajęć lekcyjnych? Niekoniecznie! Projekt Technikum Elektronicznego im. Bohaterów Września 1939 r. w Żychlinie całkowicie odbiega od tych stereotypów. Poprzez inicjatywę *Wznieśmy ręce nad całym światem, razem dla lepszego świata* uczniowie udowodniali, że dzięki nauce oni sami mogą odnieść wielkie sukcesy, a społeczność lokalna – skorzystać z ich pracy.

Projekt żychlińskiego technikum został oparty na aktywizacji proekologicznej uczniów z wykorzystaniem edukacji obywatelskiej i pozaformalnej. W ramach działań projektowych uczniowie zwrócili się do mieszkańców Żychlina zapytaniem, co można zmienić w mieście w kwestii ekologicznej. Przeprowadzili miniwywiady, a następnie podczas trzydniowych warsztatów stworzyli *Manifest zmiany ekologicznej*, czyli zbiór postulatów proekologicznych, w którym zawarto reguły i zasady postępowania służącego ochronie środowiska naturalnego. Został on następnie przedstawiony władzom lokalnym.

– Uczniowie sami stawali się architektami własnej zmiany, nie tylko poprzez uświadamianie sobie konieczności brania odpowiedzialności za własne decyzje, które kształtują ich przyszłość – zauważa Iwona Kciuk, koordynatorka projektu.

Dodatkowym elementem działań podejmowanych przez uczniów była ścisła współpraca z partnerem zagranicznym z Turcji. Dzięki niej możliwa stała się nie tylko wymiana doświadczeń z zakresu ekologii, które wdrażane są w dwóch odmiennych społecznościach lokalnych, ale również na wzajemne poznanie kultur, tradycji i obyczajów. Dla młodych ludzi z obu państw było to pierwsze doświadczenie międzykulturowe.

Uczniowie zostali zaangażowani do dzielenia się swoją wiedzą i nabytymi umiejętnościami ze społecznością lokalną – tak, by uświadomić zwykłych obywateli, ile choćby niewielki gest ekologiczny może zmienić dla całego miasta. Przeprowadzali także zajęcia z młodszymi uczniami. To właśnie dzięki organizacji tego typu zajęć mogli tworzyć politykę ekologiczną w swoim miejscu zamieszkania od podstaw. – Młodzi ludzie potrzebują

wzorców, a najlepszym przykładem może być inny młody człowiek, który robi coś wyjątkowego i otrzymuje za to pochwałę. To właśnie świadczy o prawdziwym, aktywnym obywatelstwie – podkreśla znaczenie tych oddolnych działań Iwona Kciuk.

Kolejnym elementem działań była możliwość zapoznania się z kulturą turecką w trakcie wspólnych wieczorów międzykulturowych, podczas których goście z Turcji przedstawiali swoje tradycje i obyczaje młodzieży oraz społeczności lokalnej. Cały projekt pozwolił nie tylko zdobyć i pogłębić wiedzę dotyczącą postaw proobywatelskich oraz proekologicznych, ale równocześnie był doskonałą okazją do stworzenia platformy wymiany myśli oraz szansą na obalenie stereotypów, skutkujących nietolerancją czy brakiem akceptacji dla obcości.

Projekt został zwieńczony zaprojektowaniem i stworzeniem ogrodu, który jest symbolem pełnego sukcesu projektu. Jak zauważyła Iwona Kciuk: – Wiedza jest jak zasadzone przez nas drzewa, potrzeba gruntu, dobrej ziemi w postaci odpowiednio wykształconego społeczeństwa, żeby zebrać owoce, czyli trwałą i efektywną zmianę postaw i nawyków społecznych. Ogród ten stanowić ma trwały ślad projektu, podobnie jak pozostałe wypracowane rezultaty, ma również w przyszłości przypominać o rezultatach współpracy uczniów żychlińskiego technikum z zagranicznymi partnerami i ze społecznością lokalną.

” WIEDZA JEST JAK ZASADZONE PRZEZ NAS DRZEWA, POTRZEBA GRUNTU, DOBREJ ZIEMI W POSTACI ODPOWIEDNIO WYKSZTAŁCONEGO SPOŁECZEŃSTWA, ŻEBY ZEBRAĆ OWOCE, CZYLI TRWAŁĄ I EFEKTYWĄ ZMIANĘ POSTAW I NAWYKÓW SPOŁECZNYCH.

DOBRE PRAKTYKI

EDUKACJA ZAWODOWA

NIEPEŁNOSPRAWNI – TURYSTYCZNIE SPRAWNI

Tourist Environment Accessibility for Disability

TYTUŁ PROJEKTU

Fundacja Instytut Rozwoju Regionalnego w Krakowie

ORGANIZATOR

2012-2014 r.

CZAS TRWANIA PROJEKTU

www.tead-europe.org

STRONA INTERNETOWA

Edukacja zawodowa

KATEGORIA

Niepełnosprawność wymusza walkę: ze schodami, podjazdem, nieprzystosowanym budynkiem urzędu, w którym trzeba dopełnić formalności. Nawet w tych obszarach, które osobom pełnosprawnym kojarzą się z przyjemnością – jak turystyka – niepełnosprawnym jest trudniej. A wcale tak być nie musi, co udowadnia Fundacja Instytut Rozwoju Regionalnego.

Tourist Environment Accessibility for Disability (TEAD) to kontynuacja i rozszerzenie wcześniejszego projektu realizowanego przez Fundację Instytut Rozwoju Regionalnego. Poprzedni projekt skierowany był jedynie do pracowników branży hotelarskiej i restauracyjnej. Natomiast *TEAD* stanowi rozszerzenie i uzupełnienie tego projektu – przeznaczony jest dla personelu w całym sektorze usług turystycznych, zaś jego celem jest podniesienie kompetencji pracowników tego sektora w odniesieniu do osób o różnym stopniu niepełnosprawności.

W ramach projektu, wspólnie z partnerami: polską Fundacją Fundusz Współpracy i organizacjami z Wielkiej Brytanii, Szwecji oraz Belgii, opracowano program szkolenia i materiały szkoleniowe dla pracowników sektora turystycznego. Dzięki temu pracownicy ci rozwiną swoje umiejętności zawodowe w odniesieniu do współpracy z klientem niepełnosprawnym, a tym samym – podniosą swą konkurencyjność na rynku pracy.

W ramach projektu zorganizowano także szkolenia – odbyły się one nie tylko w Polsce, ale również w Szwecji i Wielkiej Brytanii, co umożliwiło porównanie potrzeb adresatów oraz efektów działań. Ponadto powstała publikacja – przewodnik *Dostępność turystyki dla niepełnosprawnych*, wydrukowany w nakładzie 700 egzemplarzy. Został przygotowany także film szkoleniowy na DVD, dostępny nie tylko na płytach, ale i na stronie projektu – dla szerszego kręgu odbiorców. Sam program szkoleniowy i materiały jego dotyczące przygotowane zostały w trzech wersjach językowych.

Fundacja stara się jak najszerzej promować rezultaty projektu. – Udało nam się wziąć udział w konferencji dla osób, które zajmują się kształceniem pracowników branży turystycznej na różnych poziomach. Wystaliśmy informację o projekcie i zaproszenie do udziału do kilku tysięcy punktów informacji turystycznej oraz do biur podróży – mówi Aleksander Waszkielewicz, dyrektor Fundacji. – Zasiałiśmy ziarno, bo już wiemy, że jest lepiej. Istnieje coraz większa świadomość tematu i myślę, że trzeba kontynuować jego promocję.

Projekt *TEAD* przynosi nadzieję oraz rzuca wyzwanie niewiedzy i obojętności dotyczącej współpracy z osobami niepełnosprawnymi w obszarze usług turystycznych. Pozostaje jedynie trzymać kciuki, by przeprowadzone przez Fundację działania przyniosły trwałe efekty.

„ ZASIALIŚMY ZIARNO, BO JUŻ
WIEMY, ŻE JEST LEPIEJ. ISTNIEJE CORAZ
WIĘKSZA ŚWIADOMOŚĆ TEMATU I MYŚLĘ,
ŻE TRZEBA KONTYNUOWAĆ JEGO
PROMOCJĘ.

JĘZYKI DLA PROFESJONALISTÓW

*Language e-learning tool for vocations – share the standards
(E-learningowe zawodowe narzędzia językowe – podziel się standardami)*

TYTUŁ PROJEKTU

Globalnet Sp. z o.o. w Poznaniu

ORGANIZATOR

2013 r.

CZAS TRWANIA PROJEKTU

www.shareproject.eu

STRONA INTERNETOWA

Edukacja zawodowa

KATEGORIA

Jak zdefiniować sukces w dziedzinie trwałości rezultatów projektu?

Dobry przykład daje projekt *Language e-learning tool for vocations – share the standards*. Dwa lata po zakończeniu międzynarodowego projektu jego rezultaty są rozpowszechniane, a firma Globalnet wciąż odbiera telefony od osób zainteresowanych powstałymi kursami.

Przed dwoma laty firma Globalnet, wraz z partnerami z Włoch, Grecji i Portugalii, wzięła udział w międzynarodowym projekcie *Language e-learning tool for vocations – share the standards* w ramach programu Leonardo da Vinci. Celem projektu było stworzenie innowacji w obszarze zawodowego nauczania języków obcych w formie spójnego szkolenia e-learningowego dla wybranych branż.

Inspiracją było zapotrzebowanie bezpośrednio związane z wymaganiami rynku pracy – konieczność sprawnego posługiwania się językiem branżowym. Cel został więc określony bardzo jasno: dzięki międzynarodowej współpracy i zastosowaniu nowoczesnych metod powstać miał produkt, który przyczyni się do poszerzenia kompetencji pracowników i zwiększy ich konkurencyjność.

Główny rezultat projektu to stworzenie kursów językowych przeznaczonych dla konkretnych grup zawodowych: psychologów, pracowników gastronomii, przemysłu obuwicznego i projektowania graficznego. Wszystkie dostępne są na poziomie B1.

Każdy z partnerów był odpowiedzialny za własny moduł, następnie kursy zostały przetłumaczone na języki krajów partnerskich. Nie znaczy to jednak, że prace odbywały się zupełnie niezależnie. Wspólnie ustalono zakresy poszczególnych kursów i konsultowano działania na spotkaniach partnerów. Globalnet to firma zajmująca się tworzeniem kursów e-learningowych i właśnie za stronę technologiczną odpowiadała w ramach projektu. Ponadto opracowywała kurs poświęcony psychologii.

– Udział w projekcie przyniósł niewątpliwe korzyści dla firmy: konkretne umiejętności praktyczne i stworzenie produktu, ale też poszerzenie horyzontów dzięki nowym wyzwaniom, kontaktom. Mogliśmy rozwinąć skrzydła – mówi o projekcie Monika Nowakowska-Twaróg.

Przez pierwsze dwa lata kurs był udostępniany za darmo i szeroko rozpowszechniany – już w fazie testowania korzystało z niego ponad 500 osób. Końcowy efekt jest pełnoprawnym produktem komercyjnym. Obecnie wciąż jest w regularnej sprzedaży, a zainteresowanie nim stale wzrasta.

” UDZIAŁ W PROJEKCIE PRZYNIÓSŁ NIEWĄTPLIWE KORZYŚCI DLA FIRMY: KONKRETNE UMIEJĘTNOŚCI PRAKTYCZNE I STWORZENIE PRODUKTU, ALE TEŻ POSZERZENIE HORYZONTÓW DZIĘKI NOWYM WYZWANIAM, KONTAKTOM. MOGLIŚMY ROZWINĄĆ SKRZYDŁA.

NOWY KIERUNEK STUDIÓW OD WOPR

Safer Europe By Higher Qualified Water Safety Managers (EQF2)

TYTUŁ PROJEKTU

Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe w Warszawie

ORGANIZATOR

2012-2014 r.

CZAS TRWANIA PROJEKTU

www.europe.ilsf.org/node/241

STRONA INTERNETOWA

Edukacja zawodowa

KATEGORIA

Bezpieczeństwo wodne – nowy kierunek studiów dla menadżerów

– to na razie projekt. Za to jest to projekt nowatorski i ambitny, a jego autorzy z WOPR w Warszawie już pracują na tym, żeby wprowadzić go w życie, nie tylko w Polsce, ale w całej Europie.

Trwający niemal przez dwa lata projekt skierowany był głównie do menadżerów, którzy w swoim środowisku odpowiedzialni są za szeroko pojętą rekreację wodną. Jego celem było natomiast ujednoczenie systemu kształcenia tak, by w całej Europie możliwe było stworzenie nowego kierunku studiów poświęconego bezpieczeństwu wodnemu.

– Jest to bardzo innowacyjny projekt – takich działań po prostu wcześniej w Polsce nie było. A osoby kształcone według wypracowanych przez nas standardów będą wyznaczały standardy bezpieczeństwa imprez masowych oraz aktywnego wypoczynku w przyszłości – mówi ekspert w zakresie ratownictwa wodnego i szkolenia ratowników Apoloniusz Kurylczyk, koordynator projektu.

Najważniejszy rezultat projektu stanowi opracowanie dalszych wytycznych dla poziomów 5-8 w zakresie zarządzania bezpieczeństwem wodnym. Jest to rezultat szczególnie innowacyjny – nigdy wcześniej nie stworzono wspólnych koncepcji kwalifikacji europejskich dla wyższych poziomów zarządzania bezpieczeństwem wodnym. Stworzono także opisy stanowisk i wymagań dla nich, określono, jakie poziomy wymagane są od osób, które będą studiować na tym kierunku na uczelniach wyższych (określono poziomy kompetencji niezbędnych, aby zdobyć tytuł licencjata, magistra i doktora).

Program studiów konsultowany był z przedstawicielami uczelni, ekspertami w dziedzinie rekreacji wodnej, a także z Ministerstwem Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Bardzo ważna była również współpraca z partnerami zagranicznymi. – Dla nas niezwykle cenna była wymiana doświadczeń, zobaczyliśmy, jak sytuacja wygląda w innych krajach UE – podkreśla Apoloniusz Kurylczyk.

Szansę na uruchomienie nowego kierunku studiów są duże. – Myślę, że już w przyszłym roku ministerstwo może zatwierdzić tę propozycję studiów – dodaje koordynator projek-

tu. Już teraz są plany, by kierunek ten utworzyć na sześciu uczelniach, zarówno uczestniczących w projekcie, jak i tych spoza nich. Kurylczyk jest w tej kwestii optymistą. – Uczelnie dostają gotowy produkt, zaopiniowany przez inne uczelnie i zatwierdzony przez MNiSW. Myślę, że z wykorzystaniem tych rezultatów przez każdą zainteresowaną uczelnię nie będzie żadnego problemu – mówi z dumą Kurylczyk i dodaje: – To będzie ciekawy kierunek dla młodzieży, dający jej konkretne umiejętności, kompetencje i zawód.

Na razie promocja tych działań jest w dużej mierze ograniczona – prawdziwa promocja rozpocznie się z chwilą otworzenia nowego kierunku studiów. – Dopiero wtedy i my, i uczelnie będziemy namawiać młodych ludzi do skorzystania z naszej oferty dydaktycznej i promować rezultaty tego projektu oraz naszej pracy – zauważa Kurylczyk.

Zarówno sama idea projektu, jak i jego najważniejszy efekt muszą budzić podziw. Nowy kierunek studiów odpowiada na zapotrzebowanie zarówno młodych ludzi, którzy będą mogli zdobywać nową wiedzę, jak i ogółu społeczeństwa aktywnie korzystającego z rekreacji wodnej w całym kraju. Warto też podkreślić, że wspólne europejskie standardy ułatwią międzynarodową współpracę, wymianę doświadczeń i mobilność studentów.

” JEST TO BARDZO INNOWACYJNY PROJEKT – TAKICH DZIAŁAŃ PO PROSTU WCZEŚNIEJ W POLSCE NIE BYŁO. A OSOBY KSZTAŁCONE WEDŁUG WYPRACOWANYCH PRZEZ NAS STANDARDÓW BĘDĄ WYZNACZAŁY STANDARDY BEZPIECZEŃSTWA IMPREZ MASOWYCH ORAZ AKTYWNEGO WYPOCZYNKU W PRZYSZŁOŚCI.

ARCHITEKCI EUROPEJSKIEJ PRZYSZŁOŚCI

Europejska architektura krajobrazu – użyteczność i estetyka

TYTUŁ PROJEKTU

Zespół Szkół Budowlanych w Opolu

ORGANIZATOR

2014 r.

CZAS TRWANIA PROJEKTU

www.zsb.opole.pl

STRONA INTERNETOWA

Edukacja zawodowa

KATEGORIA

Przenieś się w niedaleką przyszłość i obejrzyj swoje najbliższe otoczenie w Twoim mieście. Spójrz na nowe budynki, na skwery, pięknie wybrukowane ścieżki. Czy Twoja pierwsza myśl brzmi: „Precyzja, dokładność, profesjonalizm – ten projekt musiał wykonać ktoś z zagranicy?”. Projekt *Europejska architektura krajobrazu – utylitaryzm i estetyka* realizowany przez ZSP w Opolu pokazuje, że niekoniecznie masz rację.

Projekt Zespołu Szkół Budowlanych w Opolu miał na celu kształcenie przyszłych architektów krajobrazu. Szesnastu uczniów uczestniczących w projekcie podczas dwutygodniowego wyjazdu do placówki kształcenia zawodowego w Niemczech zostało wyposażonych w profesjonalne narzędzia oraz zdobyło praktyczną wiedzę i umiejętności zawodowe.

Uczniowie uczyli się projektowania ogrodów współczesnych i historycznych, a także zakładania dróg oraz ścieżek z kamienia naturalnego i betonu. Praca nad ich projektami, m.in. w profesjonalnych programach i narzędziach (m.in. AutoCAD czy niwelator), została powiązana z rzeczywistością rynku pracy. – Dzięki projektowi nasi uczniowie zrozumieli znaczenie i możliwości wykorzystywania nowoczesnych technologii – cieszy się koordynatorka projektu Joanna Banaszewska.

Uczestnicy projektu zdobywali również takie umiejętności jak umiejętność przedstawienia swoich dokonań, podejmowania ryzyka czy kontaktu z osobami z zagranicy. Uzupełni to ich fachową wiedzę i ułatwi podejmowanie pracy w przyszłości, również poza granicami kraju. – W Niemczech poznali zupełnie inne podejście nie tylko do pracy, ale również do życia. Była to dla nich świetna okazja na posmakowanie inności – z dumą podkreśla koordynatorka projektu. Praca architekta krajobrazu nie opiera się bowiem na samej wiedzy czy umiejętności stosowania narzędzi. Ważniejszym elementem jest tutaj zmiana perspektywy, docenienie inności, nauka tolerancji. Jak zauważa koordynatorka projektu: – Zmiana musi być widoczna u samej podstawy. Nie chodzi tutaj tylko o piękne ścieżki, parki czy kaskady. To jest również istotne, jednak priorytetem jest tu zmiana mentalności, praca u naszych umysłowych podstaw.

Projekt pozwolił również na zacieśnienie współpracy szkoły z pracodawcami, a także na nawiązanie kolejnych kontaktów, np. ze szkołą budowlaną ze Słowacji, której uczniowie gościli na praktykach w CKP. Koordynatorzy projektu zdecydowali się również na bardzo ciekawy sposób upowszechniania rezultatów projektu, organizując warsztaty, podczas których stażyści wystąpili w roli trenerów, ucząc swoich kolegów z ZSB, a także uczniów innej opolskiej szkoły i organizując dla nich zadania konkursowe.

Dzięki realizacji tego projektu uczniowie Zespołu Szkół Budowlanych z Opola byli w stanie zrozumieć znaczenie zmian zachodzących w Europie, mieli szansę na obcowanie z inną kulturą oraz mogli zwiększyć swą tolerancję dla różnorodności. Projekt wyposażył ich w nową wiedzę i narzędzia, które wykorzystają w przyszłej pracy. Dzięki nim będą mogli stać się architektami krajobrazu – przyszłymi architektami zmiany otaczającej nas rzeczywistości.

” *ZMIANA MUSI BYĆ WIDOCZNA U SAMEJ PODSTAWY. NIE CHODZI TUTAJ TYLKO O PIĘKNE ŚCIEŻKI, PARKI CZY KASKADY. TO JEST RÓWNIEŻ ISTOTNE, JEDNAK PRIORYTETEM JEST TU ZMIANA MENTALNOŚCI, PRACA U NASZYCH UMYSŁOWYCH PODSTAW.*

MŁODZI TECHNICY I MECHATRONICY NA WARSZTACIE

Mobilność uczniów w kształceniu zawodowym – praktyki w przedsiębiorstwach niemieckich w zakresie mechatroniki i techniki pojazdów samochodowych

TYTUŁ PROJEKTU

Zespół Szkół Mechanicznych nr 1 im. Szczepana Humberta w Krakowie

ORGANIZATOR

2014 r.

CZAS TRWANIA PROJEKTU

www.zsm1krakow.pl

STRONA INTERNETOWA

Edukacja zawodowa

KATEGORIA

Szkolnictwo zawodowe na najwyższym poziomie gwarantują między innymi staże zawodowe w renomowanych zakładach stosujących najnowsze technologie. Jeśli mowa o mechanice i mechatronice, to tylko Mercedes, Porsche i Volkswagen. A więc kierunek – Niemcy.

Projekt staży zawodowych dla uczniów Zespołu Szkół Mechanicznych nr 1 w Krakowie nieprzypadkowo odbył się we współpracy z niemieckimi szkołami zawodowymi i przedsiębiorstwami. Prócz rozwoju zawodowego, społecznego, międzykulturowego uczniów i zwiększenia ich szans zawodowych na międzynarodowym rynku pracy, jego celem było również podniesienie rangi i prestiżu szkolnictwa zawodowego do poziomu, jaki osiąga ono w niemieckim systemie edukacji. Dwudziestu uczniów, pasjonatów motoryzacji, ochoczo zapoznawało się z nowoczesnymi rozwiązaniami technologicznymi w mechatronice i mechanice, metodami diagnostyki samochodowej, z obsługą i naprawą rozbudowanych układów i systemów mechatronicznych. Obserwowali organizację pracy i sposoby funkcjonowania przedsiębiorstw. Zdobyli też doświadczenie życia w obcym kraju, obcowania z kulturą i językiem w kontaktach zawodowych i prywatnych. Zdaniem koordynatorki, Barbary Szymoniak, przyczynili się także do zredukowania wzajemnych polsko-niemieckich uprzedzeń i stereotypów.

– Tę praktykę zdecydowanie można nazwać nagrodą, gdyż zebrane doświadczenie - zarówno językowe, jak i to z naszej branży – mechatroniki, jest bezcenne – o swoim doświadczeniu opowiada Adam, uczestnik stażu.

Projekt pozwolił także na scementowanie współpracy między szkołami zawodowymi a zakładami pracy w regionie, co ułatwi wielu młodym ludziom zdobycie pracy po ukończeniu nauki. Rezultatem projektu jest też nawiązanie nowych partnerstw w obszarze kształcenia zawodowego, np. z zakładem MAN w Niepołomicach, który dołączył do współpracy za przykładem firmy siostry z Salzgitter. Projekt zainspirował także wiele firm przemysłowych z innych branż do współpracy z krakowskimi szkołami.

Za swoją działalność na rzecz wysokiej jakości szkolnictwa zawodowego szkoła została wielokrotnie nagrodzona (otrzymała tytuły Małopolskiej Szkoły z Pasją oraz Oscara Zawodowego). Rezultaty jej działalności są dodatkowo upowszechniane, m.in. podczas Targów Edukacyjnych, Festiwalu Zawodów, Krakowskiego Tygodnia Zawodowców i innych cyklicznych imprez. Peretką wśród nich jest wojewódzka konferencja *Młodzi – Pasja – Zawód. Wykorzystanie środków unijnych w rozwoju szkół zawodowych województwa małopolskiego*, organizowana przez ZSM pod patronatem honorowym MEN i innych najważniejszych aktorów na scenie edukacji w Małopolsce.

Za sprawą tego i innych projektów organizowanych przez Zespół Szkół Mechanicznych rozpowszechnia się idea współpracy międzysektorowej w szkolnictwie zawodowym oraz przekonanie, że jest to dobry wybór dla młodzieży, oferujący ciekawą ścieżkę kariery i wiele możliwości zatrudnienia, także na międzynarodowym rynku pracy.

” **TĘ PRAKTYKĘ ZDECYDOWANIE
MOŻNA NAZWAĆ NAGRODĄ, GDYŻ
ZEBRANE DOŚWIADCZENIE – ZARÓWNO
JĘZYKOWE, JAK I TO Z NASZEJ BRANŻY
– MECHATRONIKI, JEST BEZCENNE.**

DOBRE PRAKTYKI

SZKOLNICTWO WYŻSZE

34

ERASMUS W MUNDURZE

Mobilność studentów i pracowników 2013, program LLP Erasmus

TYTUŁ PROJEKTU

Akademia Obrony Narodowej w Warszawie

ORGANIZATOR

2013-2014 r.

CZAS TRWANIA PROJEKTU

www.aon.edu.pl

STRONA INTERNETOWA

Szkolnictwo wyższe

KATEGORIA

Projekt, który w ramach programu Erasmus+ zorganizowała Akademia Obrony Narodowej, zaowocował nie tylko wyjazdem studentów i pracowników uczelni za granicę – dzięki niemu AON jest na najlepszej drodze do uruchomienia pełnego programu studiów w języku angielskim.

– Programy, konferencje, język angielski, kompetencje pracowników, dodatkowe imprezy towarzyszące organizowane nie tylko przez Erasmusa, ale też dzięki Erasmusowi – tymi słowami projekt *Mobilność studentów i pracowników* opisuje koordynator programu Erasmus na Akademii Obrony Narodowej w Warszawie ppłk dr Andrzej Soboń.

Najważniejszym założeniem projektu była współpraca AON-u z uczelniami zagranicznymi, dotycząca zarówno wymiany studentów, jak i pracowników uczelni. W dłuższej perspektywie postawiono cel, by co najmniej jedna piąta studentów wyjechała za granicę i zdobyła tam doświadczenie w ramach studiów bądź praktyk. Była to odpowiedź uczelni na oczekiwania samych studentów. – Dobrze, studenci chcą, więc dajmy im to, czego chcą – tak coraz większe zainteresowanie zagranicznym wyjazdem komentował były rektor uczelni, generał Janusz Kręcikij.

W ciągu 16 miesięcy za granicę wyjechały 984 osoby, a na warszawskiej uczelni utworzono dziewięć nowych modułów z 50 przedmiotami w języku angielskim. To jednak dopiero początek, bo władze Akademii planują uruchomienie pełnych studiów magisterskich w języku angielskim, a także – choć w późniejszym okresie – wspólnych studiów z uczelnią zagraniczną.

Projekt docenily instytucje, z którymi Akademia współpracowała i do których wysłała swoich studentów. – Nasi studenci i absolwenci, którzy kończą profil *Bezpieczeństwo związane z lotnictwem*, pracują nie tylko w LOT – chwali się podpułkownik Andrzej Soboń. – Dostaliśmy też informację, że lotnisko w Koszycach na Słowacji chce zatrudnić naszą studentkę, która była u nich na praktykach. Takich przypadków korzyści z Erasmusa jest mnóstwo! – dodaje.

Oprócz studentów wiele korzyści odniosły również inne uczelnie współpracujące z AON, przede wszystkim Szkoła Główna Służby Pożarniczej. – To jest takie dziecko AON-u – mówi Soboń – któremu pomogliśmy przygotować się do wdrożenia programu Erasmus. Drugą z uczelni korzystających z doświadczeń w dziedzinie wymian międzynarodowych AON jest Wojskowa Akademia Techniczna w Warszawie. Akademia Obrony Narodowej pełni również funkcję koordynatora Konsorcjum Uczelni Mundurowych w Polsce posiadających Kartę Uczelni Erasmusa. – Celem tego konsorcjum jest wspólne gromadzenie partnerów, pomaganie sobie, wymiana informacji oraz dobrych praktyk – dodaje Andrzej Soboń.

– Tych wyników, które dał Erasmus, jest niesamowicie dużo, a przyszłość – to nie są marzenia ani to nie są plany, bo to już jest prowadzone! – te słowa ppłk. Sobonia chyba najlepiej oddają entuzjazm, który zapanował na Akademii Obrony Narodowej dzięki programowi Erasmus+.

” TYCH WYNIKÓW, KTÓRE DAŁ ERASMUS, JEST NIESAMOWICIE DUŻO, A PRZYSZŁOŚĆ – TO NIE SĄ MARZENIA ANI TO NIE SĄ PLANY, BO TO JUŻ JEST PROWADZONE!

EUROPA W ŁODZI – ŁÓDŹ W EUROPIE

Mobilność studentów i pracowników 2013, program LLP Erasmus

TYTUŁ PROJEKTU

Uniwersytet Łódzki

ORGANIZATOR

2013-2014 r.

CZAS TRWANIA PROJEKTU

www.uni.lodz.pl

STRONA INTERNETOWA

Szkolnictwo wyższe

KATEGORIA

Prawdziwa zmiana możliwa jest czasami tylko dzięki podjęciu wysiłku. Jeżeli zastosujemy tę regułę do edukacji, najlepszą i najprostszą szansą jest wybór odpowiedniej uczelni. Uniwersytet Łódzki proponuje studentom i pracownikom wyjazdy poza granice Polski. Dzięki temu po powrocie mogą oni wnieść dodatkową jakość, wypracować nowe wartości, podzielić się z innymi zdobytymi doświadczeniami.

Uniwersytet Łódzki uczestniczy w programie Erasmus od początku jego realizacji w Polsce, zapewniając zarówno pracownikom, jak i studentom możliwość rozwoju własnych kompetencji i poszerzenia wiedzy oraz umiejętności w zagranicznych instytucjach. W roku akademickim 2013/2014 uniwersytet zrealizował 424 wyjazdy studentów w celu studiowania (SMS), 68 wyjazdów studentów w celu odbycia praktyk (SMP), 255 wyjazdów pracowników akademickich w celu prowadzenia zajęć (STA) oraz 44 wyjazdy pracowników w celach szkoleniowych (STT).

– Rośnie świadomość społeczna. Erasmus był dla nas punktem wyjścia. Dzięki niemu dostrzegamy umiędzynarodowienie nie tylko uczelni, ale również miasta i regionu, jest to dla nas fascynujące – podsumowuje doświadczenia z programem prof. zw. dr hab. Zofia Wysokińska, prorektor ds. współpracy z zagranicą UŁ.

Wśród rezultatów projektu wskazać można reorganizację programów kształcenia przez kreowanie całych programów i kierunków studiów w językach obcych. Projekt pozwolił także na wzbogacenie oferty dydaktycznej UŁ przez przyjazdy zagranicznych profesorów. Skorzystali również studenci, którzy po powrocie z wyjazdu zagranicznego łatwiej znajdują pracę.

Uniwersytet Łódzki skupił się również na tym, by przyciągnąć większą liczbę zagranicznych studentów do Łodzi. – Dla studentów zagranicznych przygotowujemy szereg imprez promujących nasz kraj, region i miasto. Oferujemy wiele możliwości dodatkowych, jak np. nauka golfa lub tanga argentyńskiego oraz możliwość zaawansowanej nauki języka polskiego – podkreśla Zofia Wysokińska.

Poza organizacją wyjazdów studentów i pracowników uniwersytet podejmuje liczne działania, żeby zachęcić

młodych ludzi do aktywności społecznej. W Roku Tuwima Biuro Współpracy z Zagranicą UŁ, Katedra Literatury Polskiej XX i XXI w. oraz Publiczne Liceum Ogólnokształcące Uniwersytetu Łódzkiego (PLO UŁ) ogłosiły konkurs na tłumaczenie artystyczne wybranego spośród pięciu zaproponowanych wierszy Juliana Tuwima na jeden z pięciu języków.

Uniwersytet Łódzki współpracuje też z Urzędem Miasta Łodzi, którego władze lokalne również realizują skierowany do młodych osób program *Młodzi w Łodzi*, mający na celu przyjmowanie młodych ludzi, w tym studentów zagranicznych, do Łodzi. Tym samym projekt w ramach programu Erasmus+, realizowany przez Uniwersytet Łódzki, przyczynia się do realizacji założeń urzędu miasta.

Wszystkie inicjatywy uniwersytetu są tworzone w sposób, który w jak najlepszym, najbardziej efektywnym i najszybszym stopniu może być powielony przez inne podmioty. Uniwersytet Łódzki możemy uznać za jednego z pionierów europejskiej zmiany wprowadzanej na polskich uczelniach wyższych, działa bowiem na tym polu już od 1998 roku, wyznaczając wysokie standardy i torując drogę kolejnym, innowacyjnym pomysłom.

” *ROŚNIE ŚWIADOMOŚĆ SPOŁECZNA. ERASMUS BYŁ DLA NAS PUNKTEM WYJŚCIA. DZIĘKI NIEMU DOSTRZEGAMY UMIĘDZYNARODOWIENIE NIE TYLKO UCZELNI, ALE RÓWNIEŻ MIASTA I REGIONU, JEST TO DLA NAS FASCYNUJĄCE.*

PRAKTYKI DLA KAŻDEGO

Mobilność studentów i pracowników 2013, program LLP Erasmus

TYTUŁ PROJEKTU

Wyższa Szkoła Hotelarstwa i Gastronomii w Poznaniu

ORGANIZATOR

2013-2014 r.

CZAS TRWANIA PROJEKTU

www.wshig.poznan.pl

STRONA INTERNETOWA

Szkolnictwo wyższe

KATEGORIA

Niewielka prywatna uczelnia z Poznania jest w ścisłej czołówce w dziedzinie wykorzystywania programu Erasmus+ – dzięki temu jej absolwenci nie mają problemu ze znalezieniem pracy, zarówno w Polsce, jak też za granicą.

Studenci i pracownicy Wyższej Szkoły Hotelarstwa i Gastronomii mogą korzystać z praktyk i wymian na diecie uczelniach z Hiszpanii, Portugalii, Turcji i Cypru. Jaki jest cel takiego działania? – Oczywiście wymiana doświadczeń i otwarcie na świat młodzieży – odpowiada koordynatorka praktyk Anna Górniak. W szerszej skali takie działania przyczyniają się też do zacieśniania kontaktów między placówkami oraz promocji za granicą.

Same wymiany studenckie nie są dla uczelni niczym nowym. Wyższa Szkoła Hotelarstwa i Gastronomii od samego początku swego istnienia, czyli 1993 roku, dbała o to, by jej studenci mieli możliwość praktycznej nauki zawodu. Umowy zawierano początkowo bezpośrednio z firmami, do których mieli wyjechać praktykanci. Taki system nie stwarzał problemów, a poznańscy studenci szybko stali się cennymi pracownikami, pożądanymi przez zagranicznych hotelarzy.

Wprowadzenie programu Erasmus+ tylko pomogło uczelni w organizacji zagranicznych wyjazdów – dzięki ofercie programu więcej studentów może pozwolić sobie na taki wyjazd.

– Erasmus jest zachętą – przyznaje Anna Górniak. – Ale obecnie kandydaci interesują się możliwościami wyjazdów już na poziomie rekrutacji na studia, umowy międzynarodowe są więc dużym atutem. Szczególnie istotna jest też liczba praktyk – obecnie praktycznie każdemu studentowi można zagwarantować wyjazd.

Zwiększa się też liczba studentów przyjeżdżających do WSHiG, obecnie jest ich nawet więcej niż tych wyjeżdżających. Uczelnia nie organizuje zajęć w języku angielskim, ale stara się zapewnić im wprowadzenie oraz organizować opiekę.

Realizacja praktyk zawodowych za granicą bez wątpienia jest cennym doświadczeniem, które może bezpośrednio przelożyć się na możliwość znalezienia zatrudnienia. Niemniej jednak konkretna oferta pracy to nie jedyna korzyść z programu. Studenci dzięki wyjazdom zagranicznym nabywają konkretnych umiejętności, ale też zdobywają nowe kompetencje. – Mielismy chłopaka, który był bardzo zamknięty, nieśmiały. Wrócił zachwycony – opowiada Anna Górniak. – Jestem bardzo zadowolona, patrząc na jego rozwój jako studenta. Takich przykładów jest więcej.

Choć trudno mówić o bezpośrednim rozpowszechnianiu rezultatów współpracy (te są raczej niematerialne), przeprowadzone wymiany bez wątpienia przyczyniają się do inicjowania dalszych działań. – Myśląc rynkowo, studenci wyjeżdżający na wymiany na zagranicznych uczelniach to świetna wizytówka uczelni – uważa dr Ewa Mucha-Szajek, przedstawiciel władz WSHiG. Program Erasmus+ z pewnością będzie więc kontynuowany, pozostając atutem szkoły i oknem na świat dla jej studentów.

” *MYŚLĄC RYNKOWO, STUDENCI WYJEŹDŻAJĄCY NA WYMIANY NA ZAGRANICZNYCH UCZELNIACH TO ŚWIETNA WIZYTÓWKA UCZELNI.*

CZOŁGI, DYSCYPLINA, INTERNATIONAL BREAKFAST

Mobilność studentów i pracowników 2013, program LLP Erasmus

TYTUŁ PROJEKTU

Wyższa Szkoła Oficerska Wojsk Lądowych im. Generała Tadeusza Kościuszki we Wrocławiu

ORGANIZATOR

2013-2014 r.

CZAS TRWANIA PROJEKTU

www.wso.wroc.pl

STRONA INTERNETOWA

Szkolnictwo wyższe

KATEGORIA

International Breakfast, podróże po Wrocławiu i Dolnym Śląsku, poznawanie polskiej kultury, a wszystko to wśród czołgów, mundurów i dyscypliny – oto program Erasmus+ w Wyższej Szkole Oficerskiej Wojsk Lądowych im. Generała Tadeusza Kościuszki we Wrocławiu.

Jedną z uczelni, która od roku akademickiego 2011/2012 dołączyła do grona placówek uczestniczących w programie Erasmus+, jest Wyższa Szkoła Oficerska Wojsk Lądowych im. Generała Tadeusza Kościuszki we Wrocławiu. Zarówno wyjazdy stypendialne, jak i goszczenie studentów zagranicznych na uczelni o tak specyficznym profilu nie są zadaniem prostym, ale rezultaty warte są naśladowania. – Pomimo większych obostrzeń placówka organizuje wyjazdy i przyjazdy podchorążych. Jest to ważne w obszarze bezpieczeństwa państwa, a także Europy. Oprócz wyjazdów na zagraniczne studia dzięki partnerstwu czterech uczelni wojskowych zrealizowano kurs intensywny poświęcony operacjom pokojowym – mówi Anna Zamiar-Ziółkowska, kierownik Biura Karier i Programów Międzynarodowych.

W ramach programu Erasmus+ zorganizowano 30 studenckich wyjazdów w celu studiowania, 10 wyjazdów pracowników akademickich, którzy prowadzili zajęcia na zagranicznych uczelniach, oraz pięć wyjazdów nauczycieli akademickich w celach szkoleniowych. Obecnie studenci Wyższej Szkoły Oficerskiej Wojsk Lądowych mają możliwość wyjazdu m.in. do Military Academy of Saint-Cyr Coetquidan we Francji, Theresian Military Academy w Austrii czy Vassil Levski National Military University w Bułgarii. – Rezultatem udziału w projekcie jest zacieśnienie współpracy z uczelniami partnerskimi, które m.in. rozpoczęło się od projektu związanego z mobilnością – podkreśla Anna Zamiar-Ziółkowska.

Dzięki projektowi intensywny kurs przeznaczony dla wojskowych uczelni partnerskich wszedł do stałej oferty dydaktycznej. Został także wydany podręcznik operacji pokojowych oraz *Guide for International Students*. Projekt przyczynił się także do podnoszenia kwalifikacji i kompetencji pracowników administracyjnych. Kadra akademicka zyskała m.in. szanse na powiększenie dorobku naukowego czy zagraniczne publikacje. Wszyscy uczestnicy zyskują też możliwość szlifowania umiejętności językowych, a także nabywają kompetencje interkulturowe dzięki przebywaniu w międzynarodowym środowisku. Wielki sukces odniósł

także kurs intensywny IP dla studentów wojskowych związany z międzynarodowymi operacjami pokojowymi.

Ważnym elementem projektu jest też goszczenie zagranicznych studentów. W celu integracji studentów z różnych krajów na uczelni organizowane są różnorodne wydarzenia: *International Breakfast*, wypady kajakowe czy ogniska odbywające się w ośrodku jeździeckim należącym do uczelni. Dzięki uczelnianemu programowi kulturalnemu cudzoziemcy mają okazję nauczyć się języka polskiego, zgłębić wiedzę na temat polskiej kultury, a także łatwiej integrować się z polskimi studentami. Studenci zagraniczni podróżują także po Polsce – odwiedzają Kraków, Oświęcim, Wieliczkę, zwiedzają Wrocław i Dolny Śląsk – dzięki wyjazdom organizowanym przez Biuro Karier i Programów Międzynarodowych i Sekcję ESN (Erasmus Student Network). Mogą również bezpłatnie uczestniczyć np. w kursach medycznych czy kursie wspinaczki wysokogórskiej.

Studenci Wyższej Szkoły Oficerskiej Wojsk Lądowych chcą coraz częściej wyjeżdżać na zagraniczne mobilności, wykładowcy chętniej prowadzą zajęcia w języku angielskim i przygotowują autorskie programy kształcenia, a sama uczelnia jest zapraszana do udziału w projektach partnerskich. Bez wątpienia placówka zwiększa swoją aktywność na polu międzynarodowym dzięki udziałowi w programie Erasmus+ – i to nie jest koniec tej europejskiej przygody!

„ OPRÓCZ WYJAZDÓW NA ZAGRANICZNE STUDIA DZIĘKI PARTNERSTWIE CZTERECH UCZELNI WOJSKOWYCH ZREALIZOWANO KURS INTENSYWNY POŚWIĘCONY OPERACJOM POKOJOWYM.

42

POCZUĆ SMAK EUROPY

Mobilność studentów i pracowników 2013, program LLP Erasmus

TYTUŁ PROJEKTU

Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

ORGANIZATOR

2013-2014 r.

CZAS TRWANIA PROJEKTU

www.umk.pl

STRONA INTERNETOWA

Szkolnictwo wyższe

KATEGORIA

Mówisz, że Twój uniwersytet nie daje perspektyw, nie oferuje możliwości rozwoju, wyjazdów, poznania innych, europejskich kultur. Rzuć okiem na ofertę Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu – być może właśnie tam znajdziesz to, czego szukasz.

Właśnie toruńska uczelnia może się poszczycić zrealizowaniem w roku akademickim 2013/2014 aż 261 wyjazdów studentów w celu studiowania (SMS), 71 wyjazdów studentów w celu odbycia praktyk (SMP), 54 wyjazdów pracowników akademickich w celu prowadzenia zajęć (STA) oraz 15 wyjazdów pracowników w celach szkoleniowych (STT).

Co więcej, uczelnia odgrywa rolę lokalnego lidera i jedną z jej misji jest otwieranie województwa i kraju na świat właśnie poprzez działania międzynarodowe. – Te ambicje są zbieżne z działaniami naszych władz lokalnych. Dzięki realizacji działań międzynarodowych zarówno studenci, jak i kadra mają dostęp do bardzo szerokiej oferty dydaktycznej i naukowej – zauważa Ewa Derkowska-Rybicka, koordynator uczelniany programu Erasmus+.

Projekty mobilności bardzo zmieniają mentalność studentów. – Myślą nieco inaczej, otwierają się na nowe kultury, nowe sytuacje, poznają i sprawdzają siebie i swoje możliwości. Ci, którzy są mniej przebojowi, mniej śmiały, z początku wahają się, czy wziąć udział w mobilności międzynarodowej, ale wszyscy, których znam, doskonale sobie z nią poradziłem – podkreśla Ewa Derkowska-Rybicka.

UMK robi jednak znacznie więcej niż samo organizowanie mobilności studentów i wykładowców. Bardzo ciekawą inicjatywą była współpraca uczelni z organizacją studencką ESN. To właśnie dzięki niej możliwe stało się stworzenie w ramach XIV Festiwalu Nauki i Sztuki, zorganizowanego z okazji w 10-lecie polskiej akcesji do Unii Europejskiej, trzech imprez przeznaczonych dla dzieci: *Posmakuj Europę*, *Palcem po mapie* oraz *Buźka Europy*, pod wspólnym tytułem *Europa na wyciągnięcie ręki*.

Uniwersytet również odnosi liczne korzyści z udziału w programie Erasmus+. Wymierną korzyścią jest liczba umów partnerskich – UMK ma ponad 300 uczelni partnerskich i ponad 500 umów. To jeden z efektów mobilności międzynarodowych, który przekłada się na wspólną realizację kolejnych projektów.

– Dla uniwersytetu projekty międzynarodowe to prestiż, dzięki któremu utrzymujemy się w gronie wiodących uczelni, a dla pracowników to okazja do zdobycia doświadczenia edukacyjnego na zagranicznych uczelniach – podsumowuje Ewa Derkowska-Rybicka.

” *DLA UNIWERSYTETU PROJEKTY MIĘDZYNARODOWE TO PRESTIŻ, DZIĘKI KTÓREM UTRZYMUJEMY SIĘ W GRONIE WIODĄCYCH UCZELNI, A DLA PRACOWNIKÓW TO OKAZJA DO ZDOBYCIA DOŚWIADCZENIA EDUKACYJNEGO NA ZAGRANICZNYCH UCZELNIACH.*

DOBRE PRAKTYKI

EDUKACJA DOROSŁYCH

46

NAUKA ŻYCIA Z DRUGIM CZŁOWIEKIEM

A new way to social skills

TYTUŁ PROJEKTU

Areszt Śledczy w Olsztynie

ORGANIZATOR

2012-2014 r.

CZAS TRWANIA PROJEKTU

www.sw.gov.pl/pl/okregowy-inspektorat-sluzby-wieziennej-olsztyn/areszt-sledczy-olsztyn/

STRONA INTERNETOWA

Edukacja dorosłych

KATEGORIA

Kiedy życie nie przypomina tego z okładki kolorowych magazynów, kiedy zupełnie nagle i nie ze swojej winy trzeba opuścić dom albo kiedy błędy spleca się latami w zamknięciu, wtedy zawsze najważniejsze będzie, czy los da drugą szansę: na poprawę, powrót do domu, powrót do życia.

A new way to social skills to projekt, który przywrócił nadzieję potrzebującym.

Areszt Śledczy w Olsztynie był organizatorem dwuipółletniego projektu skierowanego do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Uchodźcy, emigranci, skazani – to wciąż osoby, które są niejako odgórnie skazane na niepowodzenie. A jednak sześć międzynarodowych organizacji na co dzień pracujących z różnymi grupami osób zagrożonych wykluczeniem postanowiło podjąć działania mające na celu zwiększenie ich kompetencji społecznych.

Projekt dał możliwość wymiany informacji pomiędzy pracownikami różnych organizacji na temat dotychczas stosowanych przez nie działań. Umożliwiło to opracowanie innowacyjnych metod pracy z osobami znajdującymi się w trudnych sytuacjach życiowych. Udało się opracować *Program Kształcenia Kompetencji Społecznych*, który został wdrożony w organizacjach partnerskich. Dzięki niemu odpowiedzialni każdej organizacji mieli szansę na udział w wykładach, zajęciach z rysunku, teatru, dramy czy tworzenia murali. A wszystko po to, aby poprzez udział w zajęciach pozwolić im na zwiększenie swojego poziomu najważniejszych kompetencji społecznych, jak umiejętności komunikacyjne, radzenie sobie ze stresem, pewność siebie itp.

– Pod opiekę wzięliśmy osoby, z którymi pracujemy na co dzień. Grupa osadzonych to grupa, w którą mało kto wierzy, najłatwiej zepchnąć ich na margines, uznać, że oni się już do niczego nie nadają i nic z nich nie będzie – mówi Agata Młynik, psycholog w olsztyńskim areszcie śledczym. W ramach programu osadzeni brali udział w warsztatach psychologicznych, zajęciach z gliny, ceramiki, a nawet tańca. Na początku zajęcia były traktowane z dużą dozą nieufności, dopiero później można było zobaczyć zaangażowanie. – Teraz sami osadzeni pytają się, kiedy coś zrobimy – dodaje Agata Młynik.

Udział w programie przyniósł korzyści nie tylko osobom w trudnej sytuacji społecznej. Pozwolił również pracownikom aresztu śledczego na poszerzenie wiedzy i świadomości

na temat warunków pracy i funkcjonowania innych zakładów karnych. Udało się również zgromadzić fachową wiedzę na temat osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, a następnie przekazać ją społeczności lokalnej.

Program Kształcenia Kompetencji Społecznych wypracowany w projekcie został wydany (w sześciu wersjach językowych) w postaci książki zawierającej opis kompetencji i cel ich kształcenia, a także opis aktywności, które umożliwiają nabywanie tych kompetencji. Dzięki aktywności w projekcie część ze skazanych otrzymała przedterminowe zwolnienie z aresztu śledczego, w drugim zakładzie skazani samodzielnie stworzyli murale ścienne w świetlicy.

Innowacyjność projektu została doceniona na konferencji wieńczącej projekt. Zaproszeni goście – przedstawiciele wszystkich zakładów karnych – otrzymali materiały: publikację dotyczącą nauki kompetencji społecznych. Efekty projektu były omawiane zarówno w lokalnej telewizji olsztyńskiej, jak również w lokalnej gazecie czy na ogólnopolskiej więziennej stronie internetowej.

A new way to social skills to unikatowy projekt, który zaoferował konkretnym grupom osób zagrożonym wykluczeniem społecznym możliwość szkolenia kompetencji społecznych, kluczowych do życia w społeczeństwie. Dzięki udziałowi w projekcie skazani, emigranci czy uchodźcy mogli wziąć udział w nietuzinkowych zajęciach, które nie tylko pozwoliły im na nabycie kompetencji, ale przywróciły nadzieję na powrót do normalnej codzienności.

„GRUPA OSADZONYCH TO GRUPA, W KTÓRĄ MAŁO KTO WIERZY, NAJŁATWIEJ ZEPCHNĄĆ ICH NA MARGINES, UZNAĆ, ŻE ONI SIĘ JUŻ DO NICZEGO NIE NADAJĄ I NIC Z NICH NIE BĘDZIE.

48

UMIEMY, POTRAFIMY, MOŻEMY!

Learning Groups – We can do it!

TYTUŁ PROJEKTU

Fundacja Wspólnota Nadziei w Bolechowicach

ORGANIZATOR

2012-2014 r.

CZAS TRWANIA PROJEKTU

www.farma.org.pl

STRONA INTERNETOWA

Edukacja dorosłych

KATEGORIA

Dorośli z autyzmem to często pomijana i zapomniana grupa społeczna. Autyzm kojarzy się ze stanem dziecięcym, kiedy jest diagnozowany – tymczasem dzieci dorastają i jako dorośli chcą być produktywni, twórcy, potrzebni. Taką możliwość dał im projekt *Learning Groups – We can do it!*

Głównym założeniem projektu była aktywizacja osób z niepełnosprawnością intelektualną w sposób upodmiotowiający. Projekt polegał na utworzeniu grup samodzielnie uczących się, składających się z osób z niepełnosprawnościami, które rozwijały razem swoje zainteresowania, organizując różne zajęcia oraz w nich uczestnicząc, a także odbywając wizyty u partnerów z Francji, Niemiec, Węgier i Turcji.

Beneficjenci mieli w trakcie projektu okazję wyjść ze swojej roli osoby wymagającej pomocy i stać się organizatorem, gospodarzem, podróżnikiem, artystą. Pracownicy partnerskich instytucji mieli przy tym okazję zarówno do wymiany doświadczeń, metod pracy, jak i do lepszego poznania swoich podopiecznych w sytuacjach prywatnych, nie tylko jako pacjentów. Również społeczności lokalne we wszystkich uczestniczących krajach mogły lepiej poznać te osoby, przełamać stereotypy i sprostować przekonania, jak choćby to, że autyzm jest chorobą.

Dorota Wąsik, koordynatorka projektu, opowiada: – Koledzy po fachu nie mogli nam uwierzyć, że podjęliśmy się realizacji takiego projektu. *Jak to? Zabierzcie grupę na lotnisko i po prostu pofruniecie?* – pytali. Istniało pewne ryzyko. Osoby z autyzmem to nietypowi pasażerowie. Jeszcze przed startem samolotu Agnieszka, jedna z uczestniczek, pytała: – *Czy już wysiadamy?* – *Nie, jeszcze trochę polecimy* – usłyszała. I to zdanie powtarzała jeszcze kilkakrotnie, wzbudzając zainteresowanie innych pasażerów. Padło wytłumaczenie: – *Agnieszka ma autyzm i pierwszy raz leci samolotem*. Zainteresowanie zamieniło się w wymianę zdań i zwykły samolotowy *chit-chat*. Dla Agnieszki było to wspaniałe doświadczenie... normalności.

Projekt dostarczył uczestnikom niezapomnianych przeżyć, a także umiejętności praktycznych, kompetencji społecznych i międzykulturowych. W Niemczech uczestniczyli w szkoleniach zawodowych, w Turcji w kursie rysunku techniką ebru, na Węgrzech w zajęciach kulinarnych, a w Polsce w „terapii” przez improwizację w teatrze oraz fotografię. Powstały piękne dzieła, artykuły, odbyły się głośne wydarzenia, opublikowano podsumowania i streszczono rezultaty online.

Efekty projektu są szeroko upowszechniane poprzez szereg publikacji oraz konferencji naukowych dotyczących autyzmu, w których uczestniczy Fundacja. Ta zaś, jako członek krajowych i międzynarodowych sieci organizacji zajmujących się autyzmem, ma szerokie możliwości rozpowszechniania i promowania efektów projektu wśród instytucji, rodziców osób autystycznych, terapeutów, opiekunów, pracowników społecznych. Ponadto w siedzibie Fundacji, na farmie w Więckowicach, cyklicznie odbywają się wydarzenia promujące efekty projektów, a także otwarte spotkania z uczestnikami, którzy sami zachęcają do aktywności i udziału w kolejnych projektach.

” **BENEFICJENCI MIELI
W TRAKCIE PROJEKTU OKAZJĘ
WYJŚĆ ZE SWOJEJ ROLI OSOBY
WYMAGAJĄCEJ POMOCY I STAĆ SIĘ
ORGANIZATOREM, GOSPODARZEM,
PODRÓŻNIKIEM, ARTYSTĄ.**

MYŚLAMI WRACAM WSTECZ

Międzypokoleniowe Wspomnienia Europejskie (Inter-Generational European Memories; GEM)

TYTUŁ PROJEKTU

Fundacja Pro Scientia Publica we Wrocławiu

ORGANIZATOR

2012-2014 r.

CZAS TRWANIA PROJEKTU

www.proscientiapublica.pl

STRONA INTERNETOWA

Edukacja dorosłych

KATEGORIA

Czasem nie chcemy czegoś pamiętać, innym razem usilnie próbujemy wdrukować w pamięć piękne wspomnienia. Pamięć lubi płatać figle, raz wspomnienia są wyraźne, a innym razem mocno zamglone. Dlatego może te wartościowe warto ocalić od zapomnienia?

Wrocławska Fundacja Pro Scientia Publica postanowiła zachować wspomnienia najstarszych pokoleń. Ideą projektu *Międzypokoleniowe Wspomnienia Europejskie (GEM) Inter-Generational European Memories* było zebranie wspomnień seniorów z różnych krajów – dotyczyły one ludzi, miejsc, wydarzeń istotnych z punktu widzenia lokalnych mieszkańców.

Uczestnikami projektu byli zarówno seniorzy, jak i studenci, doktoranci, pracownicy instytucji z sześciu krajów: Polski (Pro Scientia Publica), Hiszpanii (Universidad de Sevilla), Włoch (Ente per la ricerca e formazione), Austrii (Institut für angewandte Sprachintegration Ottakring), Francji (Association M3) i Turcji (Nazili Public Training Centre and Evening Draft School). W trakcie trwania projektu uczestnicy spotykali się w krajach partnerskich, uzgadniając kształt projektu, wypracowując wspólne cele, metody, pomysły. Jednocześnie był to czas na wzajemne poznanie kultur i nawiązywanie przyjaźni.

Najważniejszym rezultatem projektu i zarazem efektem przeprowadzonych warsztatów biograficznych oraz wywiadów jest *Mała Księga Wspomnień* (dostępna na stronie www.gem.x25.pl oraz w postaci publikacji naukowej). Zawiera ona 60 wspomnień seniorów z sześciu krajów. Ich refleksje zebrane w tej publikacji dotyczą edukacji (wspólnego mianownika wszystkich historii), a także życia, przemijania i miłości. Są wśród nich wspomnienia seniorów ze wszystkich krajów uczestniczących w projekcie, w tym też z Polski. – Ciekawym elementem projektu była dowolność tematyczna biografii z różnych krajów. Chociaż istniała wspólna płaszczyzna – ścieżki edukacyjne seniorów, nie ograniczała ona w żaden sposób partnerów. Nieczęsto spotyka się także zajęcia, które zakładają koncentrację uczestników na sobie, a warsztaty biograficzne mają ponadto bardzo podmiotowy charakter – opowiadają dr Aleksander Kobylarek, Aneta Kobylarek oraz Aleksandra Marcinkiewicz z Fundacji Pro Scientia Publica.

Projekt pozwolił zaznajomić seniorów z nowymi technologiami, a praca podczas warsztatów biograficznych miała działanie terapeutyczne. Dzięki wspomnieniom seniorzy mogli przeprowadzić pozytywny bilans swojego życia, a co za tym idzie – zwiększyć poczucie własnej wartości. Istotny jest także dialog między generacjami – młodzież współpracowała z seniorami, pomagając konstruować biografie. Dzięki temu młodzi ludzie mogli poznać refleksje starszego pokolenia.

Efekty projektu upowszechniane były podczas polskich i zagranicznych konferencji, m.in. na Federacji Uniwersytetu Trzeciego Wieku, a w 2016 r. będą prezentowane w trakcie konferencji z okazji 40-lecia UTW, organizowanej przy Uniwersytecie Wrocławskim. Wydarzeniem podsumowującym projekt *GEM* była międzynarodowa konferencja, podczas której zaprezentowano m.in. *Małą Księgę Wspomnień*. Warto także odwiedzić stronę internetową projektu: www.gem.project-website.org/index.cgi.

Projekt cieszył się dużym zainteresowaniem, dlatego też Fundacja rozważa kontynuację działań w przyszłości i włączenie do nich kolejnych osób.

” **DZIĘKI WSPOMNIENIOM SENIORZY MOGLI PRZEPROWADZIĆ POZYTYWNY BILANS SWOJEGO ŻYCIA, A CO ZA TYM IDZIE – ZWIĘKSZYĆ POCZUCIE WŁASNEJ WARTOŚCI. ISTOTNY JEST TAKŻE DIALOG MIĘDZY GENERACJAMI – MŁODZIEŻ WSPÓŁPRACOWAŁA Z SENIORAMI, POMAGAJĄC KONSTRUOWAĆ BIOGRAFIE.**

MYŚL GLOBALNIE, DZIAŁAJ LOKALNIE

Move And Pull Down The Wall

TYTUŁ PROJEKTU

Zespół Placówek Edukacyjnych w Olsztynie

ORGANIZATOR

2012-2014 r.

CZAS TRWANIA PROJEKTU

www.zpe.olsztyn.pl

STRONA INTERNETOWA

Edukacja dorosłych

KATEGORIA

Najważniejszym efektem trwającego niemal dwa lata projektu realizowanego przez ZPE w Olsztynie jest powstanie Warmińskiej Kuźni Pracy Modrak (Modrak znaczy niebieski, czyli kolor osób z autyzmem). Uczestnicy – osoby niepełnosprawne – będą mieli tam szansę, by przygotować się do samodzielnego życia.

– Wszyscy uczestnicy projektu stwierdzili, że chcą się od nas uczyć. Zrobiliśmy ogromną promocję dla kraju. Wszyscy byli zdziwieni, że w Polsce edukacja może być na tak wysokim poziomie – mówi podekscytowana Wanda Jabłońska, dyrektorka Zespołu Placówek Edukacyjnych w Olsztynie, koordynatorka zakończonego niedawno projektu *Move And Pull Down The Wall*.

Celem projektu była zmiana nastawienia opinii publicznej do osób niepełnosprawnych i walka ze stereotypami oraz społecznymi barierami, z którymi się one spotykają. – Ludzie po prostu nie wiedzą, jak te osoby funkcjonują, boją się ich inności – diagnozuje problem dyrektorka. W projekcie, w ramach którego odbyło się 38 wyjazdów, wzięli udział zarówno niepełnosprawni, jak i ich opiekunowie, rodzice, wolontariusze oraz pracownicy różnych instytucji. – Chodziło o zmniejszenie dystansu społecznego do osób niepełnosprawnych i umożliwienie im poczucia, że są ważni dla społeczeństwa, a także ich aktywizację – dodaje Jabłońska. W równym stopniu projekt był istotny także dla opiekunów, którzy przekonali się, że w swojej pracy nie są sami, poznali osoby z innych krajów, które mogą zapewnić im wsparcie i wymianę doświadczeń.

Same wyjazdy były zarówno interesujące, jak i inspirujące. Jednym z najciekawszych był ten na walijską farmę Coleg Elidyr, gdzie niepełnosprawni uczą się samodzielnego życia. Odbyły się również podróże na warsztaty artystyczne na Malcie, zawody sportowe w Turcji czy na Ablimpiadę – olimpiadę dla niepełnosprawnych w Czechach. – W czasie tych wyjazdów niepełnosprawni doświadczyli różnych doznań, samodzielnie mieszkali – często po raz pierwszy – z daleka od domu i rodziny, spotykali się z inną kulturą. Moi wychowankowie stali się bardziej otwarci, można powiedzieć, że doskonale poradzili sobie w trudnej sytuacji – chwali się Jabłońska.

Efektom wyjazdów i działań olsztyńskiej placówki była publikacja e-booka, a także publiczne pokazy filmów dotyczących projektu oraz niepełnosprawności jako takiej, np. podczas happeningu przed urzędem miasta. Informacje o projekcie upowszechniano również za pośrednictwem Facebooka, poza tym robili to sami rodzice oraz pracownicy i opiekunowie. Artykuły na temat podjętych działań ukazywały się w „Gazecie Olsztyńskiej”, a część filmów pokazała lokalna telewizja olsztyńska. To właśnie „lokalność” jest słowem kluczem. Jak twierdzi dyrektorka: – Chodziło przede wszystkim o to, aby lokalnie pokazać wartość tego projektu, bo wiadomo, że my świata nie możemy zmienić, ale to, co najlepsze z projektu, to, czego się nauczyliśmy, chcemy przenieść do tego kraju, do nas, i tu wdrożyć.

Działania ZPE w Olsztynie stały się z inspiracją dla innych placówek, m.in. Specjalnego Ośrodka Niepełnosprawnych w tym samym mieście oraz jednej ze szkół w Szczycinie, które same zaczęły organizować wyjazdy zagraniczne. – Ten projekt formalnie się skończył, ale jego pokłosie jeszcze długo będzie żyło – mówi Jabłońska, nawiązując do idei Modraka umożliwiającego samodzielne życie osób niepełnosprawnych. I chyba właśnie trwałość rezultatów pokazuje, jak wielką wartość miał ten projekt.

” **CHODZIŁO O ZMNIEJSZENIE DYSTANSU SPOŁECZNEGO DO OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH I UMOŻLIWIENIE IM POCZUCIA, ŻE SĄ WAŻNI DLA SPOŁECZEŃSTWA, A TAKŻE ICH AKTYWIZACJĘ.**

SZYDEŁKO I SMARTFON

Connecting generation

TYTUŁ PROJEKTU

Uniwersytet Trzeciego Wieku w Białymstoku

ORGANIZATOR

2012 - 2014 r.

CZAS TRWANIA PROJEKTU

www.uwb.edu.pl

STRONA INTERNETOWA

Edukacja dorosłych

KATEGORIA

Zafascynowani współpracą z dziećmi i młodzieżą seniorzy z Uniwersytetu Trzeciego Wieku (UTW) w Białymstoku postawili na międzypokoleniową wymianę umiejętności. Swój zapał przekazali w liczne i różnorodne spotkania, wyjazdy, kursy. Po nich zarówno przygotowanie babki ziemniaczanej, jak i wysłanie e-maila nie sprawiają już trudności.

- Jako seniorzy poczuliśmy, że różnica pomiędzy młodym pokoleniem a nami, jeśli chodzi o znajomość techniki, informatyki, jest coraz większa, że to wręcz dziura międzypokoleniowa. Mieliśmy zamiar ją zasypać i się udało – opowiada Danuta Sajur z białostockiego UTW.

UTW udało się dużo więcej, przede wszystkim zgromadzić zdecydowanie liczniejsze niż początkowo zakładano grono uczestników, niemal dwustu seniorów, a organizowane wydarzenia przyciągnęły rzesze zainteresowanych. Istotnym elementem projektu była integracja międzynarodowa i czerpanie z zagranicznych doświadczeń i metod animacji współpracy międzypokoleniowej. Seniorzy dzięki tym projektom mogli rozszerzyć swoją wiedzę, widzenie świata. Projekt to również możliwość komunikowania się i współpracy w języku angielskim z partnerami, Internet i poznanie różnych ludzi, łamanie stereotypów.

W projekcie *Connecting generation* uczestniczyło łącznie dziewięć organizacji: dwie z Włoch (w tym koordynator projektu), Anglii, Węgier, Grecji, Turcji, Słowenii, Rumunii i Polski. W trakcie realizacji działań UTW w Białymstoku współpracował z licznymi lokalnymi podmiotami, takimi jak domy dziecka, organizacje, instytucje, szkoły, osiedlowe domy kultury, muzea.

Działania w ramach projektu obejmowały bardzo szeroki wachlarz aktywności: kursy języka angielskiego, zagraniczne wyjazdy, spotkania integracyjno-edukacyjne z dziećmi, młodzieżą i studentami, warsztaty robótek ręcznych i garncarstwa, zajęcia malarskie, konferencje i wykłady, wystawy i pikniki. W pamięci pozostał szczególnie wzruszający spektakl, który odbył się podczas spotkania partnerskiego w Polsce, gdzie zagraniczni goście mogli posłuchać piosenek ze swoich krajów w wykonaniu dzieci.

Seniorzy chętnie zdobywali wiedzę i się nią dzielili. Innowacją stanowiły trzy książki pisane w Internecie – wspomnienia seniorów, dawne obrzędy i zwyczaje na Podlasiu połączone z tradycyjnymi przepisami kulinarnymi, historia rodzin. Powstała strona internetowa, która na bieżąco publikowała aktualności z projektu. – Nasze seniorki mają dzieci i wnuki na całym świecie, one tą drogą poznają życie babć. Znajomi i nieznajomi przeżywają i poznają nasze życie – dodaje Danuta Sajur. Zawarte w jednym z poradników przepisy wędrują obecnie po Europie. Do organizatorów docierają prośby o wznowienie papierowych wersji e-książek. Projekt zdobył zainteresowanie lokalnych mediów, co znalazło odzwierciedlenie w licznie publikowanych artykułach i audycji w radiu.

Przeprowadzenie tak szerokiego zakresu działań o zróżnicowanym charakterze było możliwe dzięki zaangażowaniu uczestników na każdym etapie projektu. Natomiast międzynarodowe i lokalne kontakty zdobyte podczas realizacji projektu procentują w postaci nowych wspólnych przedsięwzięć. Nauka w przyjemnej atmosferze międzypokoleniowej i międzynarodowej współpracy okazała się szczególnie wartościowa.

” **NASZE SENIORKI MAJĄ DZIECI
I WNUKI NA CAŁYM ŚWIECIE, ONE TĄ
DROGĄ POZNAJĄ ŻYCIE BABĆ. ZNAJOMI
I NIEZNAJOMI PRZEŻYWAJĄ I POZNAJĄ
NASZE ŻYCIE.**

EDUKACJA POZAFORMALNA MŁODZIEŻY

PRZEZ POKOLENIA

Zgrane pokolenia (Integrates generations)

TYTUŁ PROJEKTU

Europejskie Centrum Kształcenia i Wychowania OHP w Roskoszy

ORGANIZATOR

2014 r.

CZAS TRWANIA PROJEKTU

www.eckiw-roskosz.ohp.pl

STRONA INTERNETOWA

Edukacja pozaformalna młodzieży

KATEGORIA

W czasach, w których zepsuta rzecz coraz częściej wyrzuca się na śmietnik, a nie naprawia, gdy nowość ma większą wartość niż ponadczasowość – zawsze zachwyca idea powrotu do tego, co przeminęło, a co jednak nierozzerwalnie powiązane jest z teraźniejszością. Do czerpania z bogactwa międzypokoleniowego.

Wszystko zaczęło się w momencie, gdy wychowankowie Europejskiego Centrum Kształcenia i Wychowania OHP w Roskoszy, w większości mieszkańcy internatu, stwierdzili, że nie potrafią w interesujący sposób zagospodarować swojego wolnego czasu. Traf chciał, że właśnie w tym samym budynku, w którym mieści się internat, lokalny klub seniora wynajmował jedną z sal dla swych podopiecznych. Do chwili rozpoczęcia projektu żadna ze stron nie miała śmiałości, by choćby wzajemnie się sobie przedstawić lub zainicjować wspólne działania, tak by spędzić ze sobą trochę wolnego czasu. Wtedy właśnie powstał pomysł na projekt, który łączyłby pokolenia i pozwalałby na poznanie świata seniorów przez wychowanków ECKiW, a samym seniorom umożliwiłby wejście do świata młodzieży – aby wspólnie czerpać korzyści płynące z budowania i pogłębiania relacji.

Pomysł zyskał na znaczeniu tym bardziej, iż uczestnictwem zainteresowały się międzynarodowe instytucje – z Francji, Węgier i Litwy. Francuski Młodzieżowy Dom Kultury miał już doświadczenie na polu integracji młodzieży ze środowiskiem seniorów, podobnie jak litewskie gimnazjum w Niemczynie. Natomiast węgierscy uczestnicy to uczniowie szkoły zawodowej profilem zbliżeni do wychowanków ECKiW.

– Projekt od początku zakładał budowanie i pogłębianie relacji międzykulturowych, międzynarodowych i międzypokoleniowych – opowiada Maja Hince, dyrektor Europejskiego Centrum Kształcenia i Wychowania OHP w Roskoszy. – Pragnęliśmy pobudzić młodzież do kreatywności, do działania na rzecz lokalnego środowiska oraz do aktywnego spędzania wolnego czasu.

W trakcie projektu młodzież odkrywała dawne gry i zabawy w swoim środowisku – kontaktowała się z lokalnym klubem seniora i zbierała informacje, jak dawniej spędzano wolny czas. Młodzież była zachwycona udziałem w projekcie, również dzięki szansie na odwiedzenie krajów partner-

skich, co dla niektórych uczestników było pierwszą okazją do wyjazdu za granicę. Podobnie zadowoleni byli członkowie lokalnego klubu seniora, którzy chętnie uczestniczyli w zajęciach i prezentacjach oraz żądni byli poznania kultur i zwyczajów zagranicznych partnerów projektu.

Rezultatem projektu jest stworzenie folderu zawierającego katalog dawnych gier i zabaw. Stworzono również materiały dla uczestników projektu – pamiątkowe koszulki i kubki. Dzięki stronie internetowej projektu o jego przebiegu i efektach na bieżąco mogła dowiadywać się lokalna społeczność. Projekt był również promowany w lokalnych mediach – Radiu Biper, największej lokalnej gazecie „Słowie Podlasia” oraz na portalach zagranicznych partnerów. Podsumowanie projektu stanowiło zorganizowanie pikniku, na którym, ku uciesze autorów projektu, obydwie grupy doskonale bawiły się w swoim towarzystwie.

Prawdziwym osiągnięciem projektu jest to, że dzięki spotkaniom z mieszkańcami domu seniora i wspólnym rozmowom młodzi ludzie mieli zwiększyć swą wiedzę i nawiązać nowe znajomości, a osoby starsze dzięki kontaktowi z młodzieżą czuły powiew świeżości. To są właśnie prawdziwe zgrane pokolenia.

” PRAGNĘLIŚMY POBUDZIĆ MŁODZIEŻ DO KREATYWNOŚCI, DO DZIAŁANIA NA RZECZ LOKALNEGO ŚRODOWISKA ORAZ DO AKTYWNEGO SPĘDZANIA WOLNEGO CZASU.

CO W TEATRAMACIE PISZCZY?

Teatramat – Merytoryczne Zaplecze Teatru Amatorskiego

TYTUŁ PROJEKTU

Fundacja Graj! w Warszawie – obecnie Fundacja Towarzystwo Teatralne im. Jędrzeja Cierniaka

ORGANIZATOR

2014-2015 r.

CZAS TRWANIA PROJEKTU

www.fundacjagraj.pl

STRONA INTERNETOWA

Edukacja pozaformalna młodzieży

KATEGORIA

Teatry prowincjonalne, alternatywne, eksperymentalne, amatorskie (szkolne, studenckie, w ośrodkach kultury), grupy teatralne niemające własnego zaplecza czy teatralnej sceny, a także wielu innych teatralnych twórców – wszyscy oni kochają teatr, uwielbiają występować przed publicznością. Ciągły rozwój i przestrzeń do prezentacji swoich dokonań umożliwiała im warszawska Fundacja Graj!

Fundacja Graj! (obecnie funkcjonująca pod nową nazwą: Fundacja Towarzystwo Teatralne im. Jędrzeja Cierniaka) to koordynator projektu *Teatramat – Merytoryczne Zaplecze Teatru Amatorskiego*. Inicjatywa wspiera amatorów, ale i zawodowców. – Tak zróżnicowane grono odbiorców umożliwi czerpanie wzajemnych inspiracji i współpracę między środowiskami. Przykładem takiej współpracy mogą być amatorskie kluby teatralne przy teatrach instytucjonalnych albo wolontariat dla amatorów w ośrodkach teatralnych, a wspieranie tego typu inicjatyw jest jednym z naszych długofalowych celów – podkreśla dyrektor Fundacji i koordynator projektu Simon Blaschko.

W ramach projektu powstanie strona internetowa, zasilona m.in. o cyfrową bazę kontaktów gromadzącą instruktorów, reżyserów, pedagogów teatru, aktorów, a w szczególności teatralne zespoły. – Projekt ma charakter trwałego centrum usługowego, ułatwiającego zespołom teatralnym uczestnictwo w lokalnym, ogólnopolskim i międzynarodowym życiu teatralnym poprzez udzielanie im wsparcia merytorycznego, organizacyjnego i finansowego – podsumowuje najważniejsze cele projektu jego koordynator.

Nie jest to jednak jedyny rezultat projektu *Teatramat*. Na multimedialnym portalu internetowym *Teatroteka szkolna* (www.teatrotekaszkolna.pl) wszyscy nauczyciele i pedagodzy znaleźć mogą edukacyjne scenariusze i pomysły na nowatorskie sposoby prowadzenia zajęć teatralnych – to autorskie opracowania ludzi teatru zaproszonych do współpracy przy projekcie. Fundacja szerzy również wiedzę edukacyjno-teatralną, zajmując się tłumaczeniem książek i tekstów związanych z teatrem. Chce także inspirować miłośników form teatralnych poprzez rozpowszechnianie dobrych praktyk edukacyjnych teatru amatorskiego.

Międzynarodowy charakter projektu, a także możliwość czerpania inspiracji poprzez bogate doświadczenie innych uczestników są możliwe dzięki zagranicznym partnerom

projektu. Należą do nich: Bund Deutscher Amateurtheater e.V. (Niemcy), DATS (Dania), Fédération Nationale des Compagnies de Théâtre et d'Animation (Francja). Partnerami z Polski są Instytut Teatralny im. Zbigniewa Raszewskiego oraz Stowarzyszenie Pozytywnych Zmian. Powstały listy usług i produktów wytwarzanych przez przedstawicieli teatru amatorskiego w poszczególnych krajach. – Spotkania te miały na celu podpatrzenie, jak z teatrami amatorskimi pracują nasi zagraniczni partnerzy. Chcieliśmy poznać ich działania, wiedzę i doświadczenia. My także dzieliliśmy się swoimi doświadczeniami. Na podstawie tej wymiany wiedzy zorganizowaliśmy w Polsce trzy spotkania ze środowiskiem teatralnym (40 teatrów, ok. 50-60 osób) – mówi Simon Blaschko.

Poprzez projekt i działalność Fundacji nawiązany został dialog z Instytutem Teatralnym (który to zapowiedział pomoc przy promowaniu działań projektowych), Ministerstwem Dziedzictwa Narodowego, a także z Narodowym Centrum Nauki. – Takiej współpracy między NGO i instytucją państwową jeszcze nie było. Co więcej, przetarliśmy szlaki dla innych. A wynikiem tej współpracy być może stanie się stworzenie nowego działu w Instytucie Teatralnym – podkreśla koordynator projektu.

Zwykle realizacja projektów trwa rok lub dwa lata. W przypadku *Teatramatu* będzie inaczej – inicjatywa będzie kontynuowana bezterminowo. Zapewni to trwale wsparcie dla teatrów amatorskich i umożliwi ich dalszy rozwój – zarówno w Polsce, jak i za granicą.

„ TAKIEJ WSPÓŁPRACY MIEDZY NGO I INSTYTUCJĄ PAŃSTWOWĄ JESZCZE NIE BYŁO. CO WIĘCEJ, PRZETARLIŚMY SZLAKI DLA INNYCH. A WYNIKIEM TEJ WSPÓŁPRACY BYĆ MOŻE STANIE SIĘ STWORZENIE NOWEGO DZIAŁU W INSTYTUCIE TEATRALNYM.

O MUZYCE Z PLUSEM

MUSIC+ – Edukacja muzyczna i taneczna filarem rozwoju każdego człowieka

TYTUŁ PROJEKTU

Młodzieżowy Dom Kultury „Dom Harcerza” w Krakowie

ORGANIZATOR

2014 r.

CZAS TRWANIA PROJEKTU

www.mdk-dh.krakow.pl

STRONA INTERNETOWA

Edukacja pozaformalna młodzieży

KATEGORIA

Zastanawialiście się kiedyś, jak wyglądałyby nasze społeczeństwo i kultura, gdyby edukacja muzyczna i taneczna była integralną częścią programu nauczania? Gdyby poza wkuwaniem życiorysów kompozytorów można było poczuć, wypróbować oraz zrozumieć muzykę i taniec? I nie mowa tylko o uatrakcyjnieniu edukacji formalnej – mowa o całościowym rozwoju muzycznym i tanecznym, zarówno twórców, jak i odbiorców sztuki. Właśnie taką wizję miał Młodzieżowy Dom Kultury „Dom Harcerza” w Krakowie.

Projekt umożliwił połączenie świata szkół muzycznych ze światem domów kultury, wymianę doświadczeń w edukacji muzycznej i tanecznej oraz w rezultacie wspólne stworzenie podwalin pod nowoczesną edukację artystyczną. Partnerzy – domy kultury, szkoły muzyczne, uniwersytety, instytucje kultury i organizacje pozarządowe z Polski, Szkocji, Francji i Włoch – reprezentowali także odmienne kultury narodowe i regionalne, co stanowiło dodatkową wartość dla uczestników i wzbogaciło rezultaty projektu.

W ramach zorganizowanego w trakcie projektu seminarium *Music+* odbyły się warsztaty i wizyty studyjne dla osób pracujących z młodzieżą, edukatorów, muzyków i decydentów w obszarze edukacji. Zorganizowano także konferencję w Urzędzie Miasta Krakowa, w której udział wzięło 80 osób z różnych sektorów i branż edukacji muzycznej i tanecznej. Nie sposób przecenić doświadczeń i wiedzy, jaką zdobyli uczestnicy seminarium i konferencji. Jak sami podkreślają, wiele z metod edukacji artystycznej, przede wszystkim prowadzenia zajęć z dziećmi, można stosować zarówno w edukacji formalnej, jak i pozaformalnej.

Rezultaty warsztatów i konferencji skrupulatnie wynotowano i opublikowano w pracy zbiorowej – publikacji *Music+*. Rozpowszechnienie tej publikacji wśród wszelkich instytucji zajmujących się szeroko pojętą kulturą i edukacją może przyczynić się do częstszego stosowania metod wzbogacających wyobraźnię muzyczną i kreatywność młodych ludzi.

– *Music+* to już jest rozpoznawalna marka. Pod tym szyldem odbywają się koncerty, spotkania, kolejne warsztaty. Muzyką interesują się ci, którzy do tej pory mieli z nią niewiele wspólnego. Na koncerty przychodzą rodzice, sąsiedzi, młodzi ludzie. Koncertują u nas coraz bardziej różnorodni ludzie. Jest o nas głośno i jest u nas głośno – mówi Ola Staszewska, koordynatorka projektu.

Strona internetowa, przez którą ogłaszane są koncerty, notuje wiele wejść, Facebook huczy od ciągle świeżych relacji, zdjęć i fotoreportaży, plakaty wiszą w całym Krakowie.

Z rezultatów projektu korzystają przede wszystkim partnerzy: instytucje kultury, edukatorzy, nauczyciele, dyrektorzy placówek muzyczno-tanecznych, którym rozesłano publikację i które uczestniczą w kolejnych wydarzeniach pod szyldem *Music+*. Dotarły one także do osób mających wpływ na system edukacji muzycznej w Małopolsce. – Czekamy na efekty – Ola Staszewska trzyma kciuki za powodzenie. A w przygotowaniu jest już kolejny projekt rozwijający edukację muzyczną i taneczną oraz kompetencje edukatorów.

” **MUSIC+ TO JUŻ JEST ROZPOZNAWALNA MARKA. POD TYM SZYLDDEM ODBYWAJĄ SIĘ KONCERTY, SPOTKANIA, KOLEJNE WARSZTATY.**

KAWAŁEK EUROPY DLA CIEBIE!

Europejskie Forum Kreatywności Kulturalnej

TYTUŁ PROJEKTU

Miejska Biblioteka Publiczna w Piekarach Śląskich

ORGANIZATOR

2014-2015 r.

CZAS TRWANIA PROJEKTU

www.biblioteka.piekary.pl

STRONA INTERNETOWA

Edukacja pozaformalna młodzieży

KATEGORIA

Jak pobudzić, zaktywizować i zainteresować społeczność lokalną – osoby od czterech do stu czterech lat? W dodatku działając na terenie biblioteki, często utożsamianej z nudą, stosem pozótkłych książek i już nie najmłodszą bibliotekarką za ladą? Jak zachęcić do działania zarówno osoby doświadczone, jak i te stawiające pierwsze kroki w dorosłość? Oto wyzwania, przed jakimi stanęli twórcy projektu *Europejskie Forum Kreatywności Kulturalnej*.

Pracownicy Miejskiej Biblioteki Publicznej w Piekarach Śląskich zaproponowali niezwykle ciekawy projekt. Jego główną ideą jest stworzenie przestrzeni międzykulturowej, w której wolontariusze z Europy poszerzą swoje horyzonty, języki i tradycje, współpracując ze społecznością lokalną oraz edukując mieszkańców Piekar Śląskich.

Dla osób z Piekar Śląskich i pobliskich miejscowości była to niejednokrotnie pierwsza szansa na kontakt z osobami nie tylko z zagranicy, ale również spoza ich najbliższego otoczenia. – Decydując się na wolontariat, mieliśmy na celu wzbogacenie oferty dla mieszkańców nie tylko naszego miasta, ale innych miejscowości, żeby społeczność była bardziej otwarta na różnorodność kulturową, żeby się zjednoczyć z Europą – opowiada o projekcie jego koordynatorka.

Pracownicy biblioteki zaprosili w swoje szeregi czwórkę wolontariuszy: z Włoch, Francji, Hiszpanii oraz Turcji. Ich głównym zadaniem było tworzenie przestrzeni wymiany smaków, języka i kultury. Organizowali oni warsztaty kulinarne, uczyli chętnych swoich języków ojczystych i języka angielskiego. Społeczność lokalna bardzo chętnie uczestniczyła w zajęciach. Jak zauważyła koordynatorka projektu: – Widzę, że ludzie zaczynają się przyzwyczajać do wolontariuszy, my nie możemy się odpędzić od szkół gimnazjalnych. To są niesamowite wrażenia. Oni są tutaj znani.

Wolontariat europejski ma na celu rozwój w dwóch kierunkach – ma być szansą dla osoby przyjeżdżającej do danego państwa, żeby mogła ona doświadczyć różno-

rodności, zasmakować innej kultury, wiedzy czy tradycji. Korzyści z przyjazdu do biblioteki w Piekarach Śląskich odnieśli również sami wolontariusze. – Projekt daje możliwość i zachęca młodych ludzi do odgrywania aktywnej roli w ich społecznościach lokalnych – zauważa koordynatorka projektu.

Projekt ten pokazał, jak można skutecznie zbudować pomost pomiędzy społecznością lokalną a wolontariuszami. Dzięki wszystkim aktywnościom zmianie uległy zachowania nie tylko wolontariuszy, ale również społeczności lokalnej, która poprzez poznanie nowych obyczajów, języków, kultur stała się bardziej otwarta i tolerancyjna. Biblioteka w Piekarach Śląskich jest doskonałym przykładem możliwości, które daje Erasmus+.

„DECYDUJĄC SIĘ NA WOLONTARIAT, MIELIŚMY NA CELU WZBOGACENIE OFERTY DLA MIESZKAŃCÓW NIE TYLKO NASZEGO MIASTA, ALE INNYCH MIEJSCOWOŚCI, ŻEBY SPOŁECZNOŚĆ BYŁA BARDZIEJ OTWARTA NA RÓŻNORODNOŚĆ KULTUROWĄ, ŻEBY SIĘ ZJEDNOCZYĆ Z EUROPA.

66

MŁODZI LUDZIE O NAJWAŻNIEJSZYCH PROBLEMACH EUROPY

Europe! Support the Youth! – Forum of Young Europe

TYTUŁ PROJEKTU

Projekt Tarnów

ORGANIZATOR

2014-2015 r.

CZAS TRWANIA PROJEKTU

www.projekttarnow.org

STRONA INTERNETOWA

Edukacja pozaformalna młodzieży

KATEGORIA

Sześćdziesięcioro młodych ludzi, sześć krajów, pięć dni obrad i konferencji, cztery główne zagadnienia, dwa miasta – tak w liczbach można opisać Forum Młodzieżowe organizowane już po raz czwarty przez Projekt Tarnów. Same liczby jednak nie oddają znaczenia Forum – o tyle ciekawego, że w dyskusjach dotyczących m.in. kwestii bezpieczeństwa w Europie brała udział młodzież z objętej kryzysem Ukrainy.

Podczas spotkania młodzież z Polski, Czech, Słowacji, Litwy, Mołdawii i Ukrainy miała szansę wypowiedzieć się w sprawach najważniejszych dla niej i dla rozwoju wspólczesnej Europy, dyskutować i szukać rozwiązań problemów wraz z decydentami, dyplomatami, ekspertami oraz nawiązać współpracę między swoimi organizacjami. Tematy poruszone podczas Forum obejmowały m.in. miejsce i rolę polityki wschodniej UE, bezpieczeństwo Europy czy szanse i wyzwania rynku pracy dla młodych.

Nie bez znaczenia był również aspekt międzykulturowy Forum oraz koncentracja na krajach Europy Środkowo-Wschodniej. – Z uwagi na kryzys, w którym znajduje się UE, chcieliśmy pokazać, że młodzi mają pomysły na strategię funkcjonowania UE, w szczególności w kontekście wschodnim – tłumaczy Mateusz Czosnyka, koordynator projektu. – Udział osób z krajów Partnerstwa Wschodniego miał na celu manifestację solidarności młodzieży z UE z tamtejszymi rówieśnikami. Efektem dyskusji są wypracowane wspólnie *Konkluzje* – spis najważniejszych zaleceń i postulatów młodych ludzi, które zostały przekazane władzom i decydentom na szczeblu lokalnym, narodowym i europejskim. Aby głos młodzieży był słyszalny, drogi, jakimi dotarł do decydentów, wybrano uważnie – były to osoby na ważnych stanowiskach (np. europarlamentarzyści), najważniejsze urzędy i instytucje (np. odpowiednie dyrekcje w KE) i rządy państw, do których docierano przez oficjalne kanały i poprzez służbę dyplomatyczną. Ważnym rezultatem projektu jest także zacieśnienie współpracy

między uczestnikami po obu stronach granicy unijnej – Mateusz Czosnyka wylicza kolejne wspólnie organizowane inicjatywy oraz NGO założone przez uczestników Forum. Młodzież założyła także fanpage na Facebooku, służący do informowania o aktualnościach dotyczących polityki młodzieżowej. Fragmenty *Konkluzji* są także publikowane w mediach lokalnych i cytowane przez sieci organizacji partnerskich w Polsce i Europie.

Sami uczestnicy Forum przyczyniają się do upowszechnienia *Konkluzji*, gdy powołują się na ich zapisy w trakcie kolejnych wydarzeń. Dzięki temu *Konkluzje* wypracowane podczas Forum nie są jedynie tekstem zapisanym na papierze, ale przeciwnie – żyją i docierają do kolejnych osób. W ten sposób młodzież włącza się do dyskusji na najbardziej aktualne i najszerzej dyskutowane tematy w Polsce i w Europie.

” Z UWAGI NA KRYZYS, W KTÓRYM ZNAJDUJE SIĘ UE, CHCIELIŚMY POKAZAĆ, ŻE MŁODZI MAJĄ POMYSŁY NA STRATEGIĘ FUNKCJONOWANIA UE, W SZCZEGÓLNOŚCI W KONTEKŚCIE WSCHODNIM.

POLSKO-LITEWSKA PRZYJAŹŃ

SUMMER SESSION NOCY LETNIEJ

REC.exhalatiON

TYTUŁ PROJEKTU

Fundacja Akademia Podmiotowego Wspierania Młodzieży w Policach

ORGANIZATOR

2014-2015 r.

CZAS TRWANIA PROJEKTU

www.akademiamlodziezy.pl

STRONA INTERNETOWA

Polsko-litewska przyjaźń

KATEGORIA

Chłopcy z Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Trzebieży, dziewczęta z litewskiego zespołu tańca współczesnego Smile – na pierwszy rzut oka nic nie łączy tych dwóch obcych kulturowo środowisk o różnym doświadczeniu życiowym. Jednak spotkali się w jednym międzynarodowym projekcie.

Wychowankowie Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego z Trzebieży to chłopcy w wieku 14-18 lat, z bagażem problemów rodzinnych, z kłopotami szkolnymi, którzy znaleźli przystań w ArtCrew. Po lekcjach grają na gitarach i bawią się w teatr. – Udział w zajęciach jest dobrowolny. Tłumacząc moim wychowankom, że nie ma za to piątki z polskiego – podkreśla Marcin Głuszyk, opiekun grupy ArtCrew. Zespół Smile to grupa działająca przy Centrum Kultury Samorządu Rejonu Solecznickiego na Litwie. Dziewczęta w zespole tańczą hip-hop, street dance i show dance.

Taki dobór partnerów nie był przypadkiem. Współpraca pomiędzy Solecznickim Centrum Kultury a MOW w Trzebieży trwa już 10 lat. Realizacja projektu *REC.exhalatiON* zbiega się z jubileuszem współpracy obu instytucji.

Obie grupy młodzieży wspólnie uczestniczyły w międzynarodowych warsztatach. Ich tematem była nowoczesna edukacja kulturalna – połączenie różnych obszarów sztuki (muzyka, taniec, teatr, beatbox) i nowych technologii. Działania projektu obejmowały m.in. wspólną pracę twórczą nad przygotowaniem, nagraniem i promocją autorskiego teledysku ukazującego indywidualne zdolności artystyczne młodzieży. Efektem tych prac było stworzenie wideoklipu *Summer Session*.

– Podczas prób spektaklu i nagrań do teledysku chłopcy czuli się potrzebni. Dzięki pracy przy projekcie mieli dużo możliwości wzmocnienia poczucia własnej wartości. Kiedy gotowy wideoklip wrzuciliśmy do sieci, sprawdzali, ile mają like’ów, takie to było ważne – wspomina Marcin Głuszyk.

Przedsięwzięcie objęli patronatem honorowym Zachodniopomorski Kurator Oświaty oraz Starosta Policki. O *Summer Session* informowały gazety „Wieści polickie” i „Dziennik policki” oraz lokalna telewizja, zaś jeden z patronów medialnych, portal Wirtualne Police, przeprowadził premie-

rę wideoklipu na swojej stronie. Klip *Summer Session* ma już ponad 5600 wyświetleń na YouTube, zyskuje też wciąż kolejne polubienia na Facebooku. Rezultat młodzieżowej współpracy stał się medialnym wydarzeniem.

Warto też podkreślić drugi ważny rezultat projektu, jakim są pozytywne skutki przedsięwzięcia w środowisku lokalnym, otwarcie się na młodzież mniejszej szansy i aktywizowanie jej do działania. Ma to swoje dobre następstwa, zachęca do naśladowania wysiłków opiekunów, np. przez wychowanie poprzez artystyczną aktywność młodzieży.

Udział w projekcie wpłynął też pozytywnie na wychowanków MOW w Trzebieży. – Zrozumieli, że chcemy dla nich dobrze. To pozytywne doświadczenie wpływa na jakość relacji międzyludzkich. Poprawiła się atmosfera w placówce, lepsze są relacje między wychowankami – ci, którzy doświadczyli akceptacji, oddziałują na pozostałych – z dumą podkreśla Marcin Głuszyk.

Chłopcy z ArtCrew po zrealizowaniu wideoklipu nakręcili film *Father0* oparty na autorskim scenariuszu inspirowanym ich przeżyciami. Premiera filmu odbyła się w Dzień Ojca 2015 roku w szczecińskim kinie Pionier, następnie film wszedł do sieci Filmbox. Młodzież z MOW w Trzebieży jest zaangażowana i aktywna – a realizacja projektu *REC.exhalatiON* to dopiero początek nowej drogi dla jego uczestników.

„ZROZUMIELI, ŻE CHCEMY DLA NICH DOBRZE. TO POZYTYWNE DOŚWIADCZENIE WPŁYWA NA JAKOŚĆ RELACJI MIĘDZYLUDZKICH.

SMAKI WOLNOŚCI

Polsko-litewskie oblicza wolności

TYTUŁ PROJEKTU

Młodzieżowe Centrum Edukacji i Readaptacji Społecznej w Goniądzu

ORGANIZATOR

2014 r.

CZAS TRWANIA PROJEKTU

www.mowgoniadz.pl

STRONA INTERNETOWA

Polsko-litewska przyjaźń

KATEGORIA

Czym jest wolność? Jak można ją utracić i czemu należy jej bronić?

A czemu wolność jest ważna dla młodego człowieka? To pytania, na które odpowiadały dziewczęta z placówek resocjalizacyjnych z Goniądza, Kowna i Wilna w trakcie projektu zatytułowanego *Polsko-litewskie oblicza wolności*.

W projekcie wymiany młodzieży udział wzięły wychowanki z placówek resocjalizacyjnych Polski i Litwy. Uczestniczki projektu poznawały różne oblicza wolności: patrzyły na nią przez pryzmat kultury, sztuki i mediów, ale odnosiły pojęcie wolności również do realiów więziennych oraz do zagadnienia praw i obowiązków jednostki. Zdobytą wiedzę porównywały z własnymi odczuciami i wyobrażeniami.

– Tematyka jest na czasie, ponieważ podejmuje problem każdego z nas. Każdy z nas się zastanawia, czy jesteśmy wolni i czy ta wolność powinna wyglądać tak, czy inaczej. Mamy prawo mieć ten dylemat i my chcieliśmy go rozwiązać – wyjaśnia koordynatorka projektu Katarzyna Zielińska.

Podczas siedmiodniowej wymiany zaproponowano wiele różnych form aktywności, przede wszystkim o charakterze artystycznym. Zaprezentowano teatr cienia przedstawiający człowieka uzależnionego m.in. od alkoholu, narkotyków czy telefonu. Uczestniczki tworzyły również graffiti w parku miejskim, pisały piaskiem, brały udział w zajęciach z pirografii (wypalania w drewnie). Dziewczęta poznały także zasady fotografowania i wideofilmowania, dzięki czemu stworzyły materiały promujące idee projektu.

Projekt miał również na celu zacieśnienie współpracy ośrodka ze społecznością lokalną. Odbywały się spotkania z mieszkańcami, w trakcie których toczono rozmowy o wolności, demokracji, tolerancji i przeprowadzono wywiady. Uczestniczki odwiedziły zakład karny. Na co dzień integrowały się ze sobą poprzez gry i zabawy oraz wspólne gotowanie. Do włączania się w działania zapraszano mieszkańców i pozostałe wychowanki Młodzieżowego Centrum Edukacji i Readaptacji Społecznej.

– Takie projekty podnoszą poziom samooceny, satysfakcji życiowej, umiejętności rozwiązywania problemów, konstruktywnego myślenia w dobrym świetle o sobie, uczą współpracy, tolerowania wszelkiej różnorodności. Kształtują umiejętności związane z komunikacją interpersonalną, dochodzenia do kompromisu – tak Katarzyna Zielińska podsumowuje korzyści, jakie uczestniczki odniosły dzięki udziałowi w projekcie.

Placówka w Goniądzu dzieli się efektami swojej pracy z innymi ośrodkami tego typu, zachęcając do stosowania innowacyjnych metod w resocjalizacji. Prezentuje swoje działania na spotkaniach, konferencjach, poprzez stronę internetową i materiały audiowizualne. Dzięki temu inne ośrodki również chcą uczestniczyć w europejskich programach edukacyjnych. Projekt zyskał również przychylność mieszkańców, którzy chętnie angażowali się w działania, co inspiruje do kontynuowania działań na różnych polach, sprzyja integracji i – przede wszystkim – wspomaga proces resocjalizacji wychowanek Młodzieżowego Centrum Edukacji i Readaptacji Społecznej.

” *TEMATYKA JEST NA CZASIE,
PONIEWAŻ PODEJMUJE PROBLEM
KAŻDEGO Z NAS. KAŻDY Z NAS SIĘ
ZASTANAWIA, CZY JESTEŚMY WOLNI
I CZY TA WOLNOŚĆ POWINNA WYGLĄDAĆ
TAK, CZY INACZEJ. MAMY PRAWO MIEĆ
TEN DYLEMAT I MY CHCIELIŚMY GO
ROZWIĄZAĆ.*

PŁYNĄC STATKIEM KULTUROWYCH ZMIAN

Stereotypom mówimy NIE!

TYTUŁ PROJEKTU

Mazowiecka Wojewódzka Komenda Ochotniczych Hufców Pracy w Warszawie

ORGANIZATOR

2014 r.

CZAS TRWANIA PROJEKTU

www.mazowiecka.ohp.pl

STRONA INTERNETOWA

Polsko-litewska przyjaźń

KATEGORIA

NIE! To właśnie słowo powinno pojawić się na Twoich ustach, kiedy słyszysz kolejny raz kłamiwe stereotypy dotyczące innego człowieka, szczególnie jeżeli pochodzi on z kraju niezwykle bliskiego, zarówno historycznie, jak i kulturowo. Taką właśnie postawę starano się wypracować 20 uczestników projektu realizowanego w ramach Polsko-Litewskiego Funduszu Wymiany Młodzieży w Jaciążku.

Podczas tygodniowych zajęć uczestnicy odkrywali zarówno podobieństwa, jak i różnice pomiędzy oboma państwami, przytaczali wzajemne stereotypy i, po ich obaleniu, budowali nić porozumienia. Projekt był niezwykle ważny ze względu na nieporozumienia nadal występujące między Polakami i Litwinami.

– To trudna grupa, dla nich był to pierwszy kontakt z rówieśnikami z zagranicy. Potrzebą było wypuszczenie ich w świat, sprawdzenie ich w nietypowej dla nich sytuacji – stwierdza Roma Prusińska z warszawskiego Hufca Pracy. – Myślę, że te potrzeby zostały przez nasze działania zaspokojone. Poznali obyczaje i kulturę innego kraju, spotkali się na żywo z jego przedstawicielami.

Organizatorzy przeprowadzili tygodniową wymianę, w której uczestniczyło 20 osób (oraz po dwóch liderów) z Polski oraz Litwy. Projekt miał na celu przełamanie stereotypów w postrzeganiu swoich narodów. Wszystkie działania były skupione na wzajemnym poznawaniu swoich kultur, zwyczajów i tradycji. Uczestnicy brali udział w grach, odkrywali podobieństwa międzykulturowe oraz starali wyzbywać się stereotypów.

Dla uczestników udział w projekcie stanowił wyzwanie, wyjście z ich strefy kulturowego komfortu, wymusił na nich wyjście poza utarte sposoby myślenia i otwarcie się na innych. – Zmiana musi nastąpić w wyniku silnego sztormu. Czasami uczestników trzeba wysłać samych na ocean kultury, żeby po wspólnej pracy z inną załogą bezpiecznie dotarli do nowego, fascynującego portu – tak ideę projektu podsumowuje Roma Prusińska.

Tak intensywne i wymagające zmiany dały doskonały efekt. Podczas wspólnej pracy przy wykonywaniu różnych zadań związanych z praktyczną nauką zawodu (np. ślusarz, krawiec, kucharz) uczestnicy musieli postawić się w niecodziennej sytuacji językowej – nie tylko używać języka obcego do komunikacji, ale również współpracować (po raz pierwszy) z osobami z innego kraju. Dla grupy młodzieży zaangażowanej w projekt była to pierwsza okazja poznania osób z innego kraju i wspólnej pracy z nimi.

Właśnie tego typu działania dają ogromną możliwość konfrontacji stereotypów, błędnie nam wpajanych, z rzeczywistością, z żywym człowiekiem. Jednocześnie takie projekty pozwalają uświadomić młodym ludziom, że zjednoczona Europa to nie tylko możliwość podróżowania do innego kraju bez paszportu i że należy dążyć do zatarcia naszych mentalnych granic, pozbycia się błędnych przekonań i stereotypów. Czasami, żeby przełamać swoje lęki, należy stawić im czoła.

” ZMIANA MUSI NASTĄPIĆ W WYNIKU SILNEGO SZTORMU. CZASAMI UCZESTNIKÓW TRZEBA WYŚLAĆ SAMYCH NA OCEAN KULTURY, ŻEBY PO WSPÓLNEJ PRACY Z INNĄ ZAŁOGĄ BEZPIECZNIE DOTARLI DO NOWEGO, FASCYNUJĄCEGO PORTU.

DOBRY SPLOT!

sPLoT!

TYTUŁ PROJEKTU

Wydział Nauk Historycznych i Pedagogicznych Uniwersytetu Wrocławskiego

ORGANIZATOR

2014 r.

CZAS TRWANIA PROJEKTU

www.wnhip.uni.wroc.pl

STRONA INTERNETOWA

Polsko-litewska przyjaźń

KATEGORIA

Wydana publikacja naukowa, nawiązane międzynarodowe więzi, pogłębienie przyjaźni polsko-litewskiej... Dzięki projektowi zmienił się szereg drobnych szczegółów w otoczeniu. Jednocześnie zmiany te są bardzo cenne, bo pozwalają zmienić obraz Litwy w Polsce oraz Polski na Litwie.

Celem projektu było zacieśnienie współpracy polsko-litewskiej. Miał temu posłużyć temat poruszający kwestię wspólnego kontekstu zachodzących przemian, szczególnie w aspekcie 10-lecia przynależności do UE. Drugim wątkiem poruszonym w trakcie spotkania były przemiany demokratyczne i rozwój przedsiębiorczości.

Studenci i doktoranci antropologii z Uniwersytetu Wrocławskiego wraz z przedstawicielami litewskiego stowarzyszenia Lenku Studentu Klubas spędzili tydzień w małym miasteczku Dubinki. Tam wspólnie zastanawiali się nad zmianami wywołanymi przez procesy demokratyzacji oraz wejścia Polski i Litwy do Unii Europejskiej, a także poznawali historie życia mieszkańców. Zebrane przez nich indywidualne historie ludzi stały się podstawą wspólnej refleksji nad rzeczywistością. Grupę interesowały nie tylko przeżycia osób młodych, ale również wspomnienia osób starszych, rolników, a także wpływ przemian na całą społeczność lokalną.

Zebrane materiały posłużyły do napisania publikacji, która otrzymała naukową recenzję. – Rzadko zdarza się możliwość przeprowadzenia badań i przekucia ich wyników w recenzowaną publikację naukową w ciągu zaledwie kilku miesięcy. Wyróżniający jest też pewien profesjonalizm w zakończonych efektach tego projektu, na który złożyła się praca wielu osób – zauważa koordynator projektu Mateusz Sikora.

Prace odbywały się częściowo w parach polsko-litewskich – uczestnicy współpracowali podczas pisania artykułów, wspólnie opracowywali również koncepcję książki i szlifowali umiejętności redakcyjne.

Publikacja kierowana była przede wszystkim do studentów i wykładowców – jest wykorzystywana na zajęciach. Uczestnicy przygotowują również elektroniczną wersję wydanej książki. Cały czas promują wydaną przez siebie publikację: organizują spotkania, w trakcie których opowiadają o niej, udostępniają ją bibliotekom, zabiegają o patronaty medialne portali internetowych, radia, czasopism.

Projekt zyskał przychylność w środowisku akademickim, zwrócił także uwagę na tematykę dialogu polsko-litewskiego. Sami uczestnicy zostali zainspirowani do udziału w kolejnych projektach edukacyjnych. Projekt *sPLoT!* to doskonały przykład sukcesu dzięki wyjściu nauki i naukowców poza mury uczelni.

**” RZADKO ZDARZA SIĘ MOŻLIWOŚĆ
PRZEPROWADZENIA BADAŃ I PRZEKUCIA
ICH WYNIKÓW W RECENZOWANĄ
PUBLIKACJĘ NAUKOWĄ W CIĄGU
ZALEDWIE KILKU MIESIĘCY.**

HISTORIA W PIGUŁCE

Śladami praw człowieka – poznajemy przeszłość i zmieniamy teraźniejszość

TYTUŁ PROJEKTU

Nieformalna Grupa Młodzieży Youth Human Impact w Łomży

ORGANIZATOR

2014 r.

CZAS TRWANIA PROJEKTU

www.youthhumanimpact.com

STRONA INTERNETOWA

Polsko-litewska przyjaźń

KATEGORIA

Licealiści z Łomży spotkali się na wakacjach w Krakowie z młodzieżą z Litwy – nie tylko po to, by miło spędzić czas, ale aby wspólnie poszerzyć swą wiedzę o prawach człowieka. Co więcej, nie potrzebowali do tego pomocy dorosłych. Oto przepis na prawdziwy sukces!

Głównym celem projektu było zwiększenie aktywności młodzieży i pochylenie się nad tematem pozornie znanym i dobrze przebadanym. Dlaczego tylko pozornie? – Dużo osób potrafi zdefiniować prawa człowieka, a nie potrafi konkretnie określić, jakie ma prawa i co oznaczają. Podczas projektu okazało się, że ludzie wiedzą, że nie można ich łamać, ale nie zdają sobie sprawy, jak są ważne, aby na świecie panował pokój i żebyśmy wszyscy nawzajem siebie szanowali i żyli w harmonii – opowiada jeden z uczestników.

Uczestnicy projektu odwiedzili muzeum i spotkali ze świadkiem historii z Auschwitz, a także wzięli udział w warsztatach, w trakcie których poznawali biografie osób, które w przeszłości w różnych częściach świata przyczyniły się w pozytywny sposób do respektowania praw człowieka, a także z sylwetkami osób łamiących prawa człowieka. Ponadto współpracowali z różnymi instytucjami zajmującymi się tą tematyką.

Sukces projektu zapewniły duże zaangażowanie młodzieży w tematykę, motywacja, pomysłowość. Osiągnięto to przede wszystkim dzięki atrakcyjnym, włączającym metodom działania, edukacji pozaformalnej i pozapodręcznikowej. – Przedstawiliśmy projekt w prosty sposób, żeby ludzie zrozumieli nas i nasze odczucia, żeby przeżyli to samo. Przywieźliśmy z Krakowa plakaty i prace przez nas wykonane. W szkole jest tak czasami, że jak kończy się apel, to już wszyscy wychodzą, a jak my skończyliśmy, to wszyscy siedzieli i pytali, czy będzie coś jeszcze – opowiada Patryk Klej z Youth Human Impact.

Co szczególnie ważne, wszystkie działania przygotowywali sami młodzi ludzie, a jedynie w razie potrzeby mogli liczyć na wsparcie swoich opiekunów. Dzięki temu wszyscy uczestnicy nauczyli się bardzo wiele. – Po pierwsze projekt miał wymiar międzynarodowy, po drugie wszyscy byliśmy w to zaangażowani od A do Z. To duża inicjatywa,

zrealizowaliśmy swoje priorytety, nauczyliśmy się wielu umiejętności – pracy w grupie, księgowania, odpowiedzialności – podsumowuje go Patryk Klej.

Młodzież odpowiadała również za upowszechnianie wiedzy o rezultatach projektu. Dzięki jej zaangażowaniu o inicjatywę usłyszało wiele osób i udało się uzyskać wsparcie sponsorów. Informacja o projekcie dotarła także do mediów, przygotowano też zewnętrzną wystawę dla mieszkańców Łomży.

Najważniejszy rezultat projektu to jednak stowarzyszenie, które założyli uczestnicy projektu po jego zakończeniu. Dzięki temu w przyszłości będą mogli realizować więcej podobnych projektów z innymi grupami młodych ludzi. Jak mówią sami młodzi ludzie: – Fajne jest to, że założyliśmy stowarzyszenie, skupiamy wokół siebie coraz to nowych ludzi, którzy chcą działać, podejmować projekty młodzieżowe. Dużo się uczyliśmy, dużo możemy i to otwiera przed nami nowe możliwości.

Licealiści z Łomży już teraz prowadzą zajęcia, na których opowiadają o swoich doświadczeniach i możliwościach uzyskania wsparcia finansowego, już planują kolejne spotkania i zachęcają społeczność do działania.

„FAJNE JEST TO, ŻE ZAŁOŻYLIŚMY STOWARZYSZENIE, SKUPIAMY WOKÓŁ SIEBIE CORAZ TO NOWYCH LUDZI, KTÓRZY CHCĄ DZIAŁAĆ, PODEJMOWAĆ PROJEKTY MŁODZIEŻOWE. DUŻO SIĘ UCZYMY, DUŻO MOŻEMY I TO OTWIERA PRZED NAMI NOWE MOŻLIWOŚCI.

DOBRE PRAKTYKI

WSPÓŁPRACA MIĘDZY POLSKĄ A NORWEGIĄ, ISLANDIĄ I LICHTENSTEINEM

EDUKACJA JAKO ROZWÓJ CZŁOWIEKA

Szkoła nauczycielką życia

TYTUŁ PROJEKTU

XIII Liceum Ogólnokształcące im. Bohaterów Westerplatte w Krakowie

ORGANIZATOR

2013-2015 r.

CZAS TRWANIA PROJEKTU

www.xiii-lo.krakow.pl

STRONA INTERNETOWA

Współpraca pomiędzy Polską a Norwegią, Islandią i Lichtensteinem

KATEGORIA

W szkole spędzamy większość młodości, kształtujemy charaktery, odkrywamy pasje, poznajemy przyjaciół. Szkoła może i powinna być polem całościowego rozwoju zarówno ucznia, jak i nauczyciela. Rozbudzanie ciekawości świata i pasji do nauki lepiej wszak idzie nauczycielom, którzy spełniają się w swojej pracy i sami mogą się rozwijać.

Takie właśnie przekonania przyświecały polsko-norweskemu projektowi *Szkoła nauczycielką życia*. W jego ramach odbyły się cztery miniprojekty, nad którymi pracowali nauczyciele i uczniowie w ramach zajęć szkolnych oraz podczas wizyt roboczych w Polsce i Norwegii.

Projekty skierowane do uczniów, czyli miniprojekt *U źródeł – nasze i wasze mity* (w ramach którego wystawiono spektakle teatralne oparte na mitach słowiańskich i nordyckich) oraz projekt naukowy *Uczymy się globalnie – woda wspólnym dobrem*, poruszały różne aspekty rozwoju naukowego i personalnego młodzieży. Pozwalały rozwijać wrażliwość, zmysł estetyczny i poczucie własnej tożsamości oraz promowały postawę dbałości o środowisko naturalne. Projekty dla nauczycieli, czyli międzynarodowa konferencja *Wysoka jakość edukacji – szansą dla młodych ludzi* oraz badanie i analiza *Jak dobra jest nasza szkoła*, pozwoliły pedagogom na wzbogacenie warsztatu pracy oraz zyskanie umiejętności ewaluowania własnej pracy i jakości edukacji.

Rezultaty projektu są niezliczone. Powstały analizy (Inp. porównanie metod prowadzenia lekcji w Polsce i Norwegii), opracowania (wszelkie wypracowane rezultaty dokumentowane są na stronie internetowej projektu), raporty (wyniki badań autoewaluacyjnych i jakości edukacji), publikacja pokonferencyjna i szereg broszur. Odbyły się także wydarzenia kulturalne (inscenizacje spektakli prezentujących mity słowiańskie i nordyckie oraz film), prezentacje uczniów, jak i kampanie medialne. Najważniejszym rezultatem, ze względu na jego wpływ na przyszłość uczestników, było wszechstronne zwiększenie kompetencji uczniów i nauczycieli. Efekty prac przeszły zaś najśmielsze oczekiwania. – Okazuje się, że mamy tak uzdolnione dzieci i z takimi wszechstronnymi talentami, że dopiero to w takich momentach się odkrywa – zachwy-

ca się koordynatorka projektu Małgorzata Kulesza. – Niewiarygodne przedsięwzięcie. Muzyka, własnoręcznie wykonane stroje. Kiedy zobaczyliśmy efekty, większość osób wychodziła z sali ze łzami w oczach.

Rezultaty projektu, zwłaszcza te prezentujące wartość naukową, dotarły do osób, które mają dalszy potencjał ich rozpowszechniania: dyrektorów szkół, nauczycieli, edukatorów, osób odpowiedzialnych za politykę edukacyjną od poziomu lokalnego – czyli Wydziału Edukacji Urzędu Miasta, aż po poziom unijny – czyli Grupy Edukatorów Rady Europy. Tym samym projekt przyczynił się do realizacji wizji edukacji postrzeganej jako całościowy rozwój człowieka na bardzo szerokiej skali. A tymczasem już planowane są kolejne projekty wzmacniające potencjał rozwoju uczniów i nauczycieli.

„OKAZUJE SIĘ, ŻE MAMY TAK
UZDOLNIONE DZIECI I Z TAKIMI
WSZECHESTRONNYMI TALENTAMI,
ŻE DOPIERO TO W TAKICH MOMENTACH
SIĘ ODKRYWA. NIEWIARYGODNE
PRZEDSIĘWZIĘCIE. MUZYKA,
WŁASNORĘCZNIE WYKONANE STROJE.
KIEDY ZOBACZYLIŚMY EFEKTY,
WIĘKSZOŚĆ OSÓB WYCHODZIŁA Z SALI ZE
ŁZAMI W OCZACH.

SUKCESY NAUKOWE POLITECHNIKI ŁÓDZKIEJ

Mobilność studentów i pracowników uczelni

TYTUŁ PROJEKTU

Politechnika Łódzka

ORGANIZATOR

2013-2014 r.

CZAS TRWANIA PROJEKTU

www.p.lodz.pl

STRONA INTERNETOWA

Współpraca pomiędzy Polską a Norwegią, Islandią i Lichtensteinem

KATEGORIA

Stworzenie silnie bakterioobójczych wyrobów włókienniczych, nowe metody kształcenia na odległość, wspólne badania nad energią odnawialną – to tylko niektóre z wielu osiągnięć naukowych łódzkich studentów. Efekty projektu Politechniki Łódzkiej już teraz można uznać za sukces.

Celem projektu było zachęcenie studentów i doktorantów do uczestnictwa w wymianach międzynarodowych, dzięki którym mogliby realizować swoje projekty badawcze przy współpracy z partnerami z uczelni zagranicznych. Jego ważnym elementem była też wymiana doświadczeń w zakresie nowych metod nauczania i weryfikacja ich skuteczności. – Nasz projekt wyróżniał się w porównaniu z tymi, które realizowaliśmy wcześniej, tym, że nastawiony był na działalność badawczą, projektową i edukacyjną. Nie był zwykłą wymianą studentów ograniczoną do prowadzenia zajęć – tak o projekcie opowiada Beata Ogrodowczyk z Biura Erasmusa Politechniki Łódzkiej.

W ramach projektu odbyło się 11 wymian, w których uczestniczyły uczelnie norweskie i islandzkie. – Ich rezultaty twarde to prace dyplomowe oraz prace doktorskie – podkreśla Beata Ogrodowczyk. – Ukazały się publikacje w czasopismach naukowych, nasi pracownicy zostali włączeni do zespołów badawczych, prowadzili zajęcia. Występowali na konferencjach naukowych z artykułami, które powstały właśnie dzięki tym wymianom – dodaje z dumą. Sukces przedsięwzięcia nie był jednak udziałem tylko jednej uczelni z Łodzi, lecz przyniósł też liczne korzyści wszystkim zainteresowanym stronom. Dobrym na to dowodem jest przykład podany przez Beatę Ogrodowczyk: – Wyjazd jednej z naszych studentek na Islandię był realizacją tylko jednej części projektu, następnie przyjechała do nas studentka z Islandii, kontynuowała ten projekt, zaś wspólne badania zwińczył przyjazd pracownika naukowego islandzkiej uczelni i wydanie podsumowującej te działania publikacji.

Do najciekawszych rezultatów wspólnej pracy naukowej zaliczyć można stworzenie silnie bakterioobójczych wyrobów włókienniczych, który zrealizowano wspólnie z University of Iceland. We współpracy z Uniwersytetem w Oslo wydano publikację naukową poświęconą wykorzystaniu nowych technologii e-learningu, która pozwala na ulepszenie oferty dydaktycznej uczelni dla osób niepełno-

sprawnych i mieszkających daleko od zaplecza edukacyjnego, natomiast z University of Stavanger przygotowano publikacje naukowe na temat systemów monitorowania i wspomagania osób starszych.

Efekty części projektów już teraz są wykorzystywane przez uczelnie bądź instytucje partnerskie: NTNU w Trondheim wykorzystano badania nad energią odnawialną i aerodynamiką wiatrową, zaś dwaj pracownicy naukowci Politechniki Łódzkiej zostali zaproszeni do prowadzenia kursów na Uniwersytecie w Oslo.

Co ważne, Politechnice Łódzkiej zależy, by dzielić się z innymi zarówno wynikami swoich badań naukowych, jak i samą ideą wyjazdu na zagraniczną wymianę studencką czy praktykę. W październiku zorganizowany został *Mobility Week*, gdzie podsumowano projekt, o swoich doświadczeniach opowiedzieli też studenci, których wyjazdy zakończyły się sukcesem. – Obrona pracy dyplomowej uczelni norweskiej czy islandzkiej jest konkretnym efektem, który służy nam jako instytucji do przekonywania kolejnych studentów, że takie wyjazdy mają sens – mówi Beata Ogrodowczyk.

A to nie koniec, bo projekt był jednym z wielu organizowanych przez Politechnikę Łódzką, które przyniosły liczne korzyści. Uczelnia planuje organizację kolejnych projektów i popularyzację dotychczasowych wyników.

„NASZ PROJEKT WYRÓŻNIAŁ SIĘ W PORÓWNANIU Z TYMI, KTÓRE REALIZOWALIŚMY WCZEŚNIEJ, TYM, ŻE NASTAWIONY BYŁ NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ, PROJEKTOWĄ I EDUKACYJNĄ. NIE BYŁ ZWYKŁĄ WYMIANĄ STUDENTÓW OGRANICZONĄ DO PROWADZENIA ZAJĘĆ.

NA PÓŁNOC Z „MAŁYM ERASMUSEM”

Mobilność studentów i pracowników uczelni

TYTUŁ PROJEKTU

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

ORGANIZATOR

2013-2014 r.

CZAS TRWANIA PROJEKTU

www.amu.edu.pl

STRONA INTERNETOWA

Współpraca pomiędzy Polską a Norwegią, Islandią i Lichtensteinem

KATEGORIA

Czy Skandynawowie są nieufni i niechętni do wyjazdów? Z całą pewnością są gościnni – chętnie przyjmują polskich studentów. Dzięki temu dziesiątki studentów i pracowników UAM korzystają z corocznej wymiany w krajach skandynawskich.

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, korzystając z grantu FSS, współpracuje z uczelniami w Norwegii i Islandii. Co roku dziesiątki studentów i pracowników mają możliwość spędzenia kilku miesięcy w jednej z partnerskich placówek, gdzie mogą doskonalić język oraz poznawać kulturę, a także podjąć pracę naukową w kraju przyjmującym.

Choć w porównaniu z popularnym Erasmusem wymiana ta jest niewielka, cieszy się niesłabnącym zainteresowaniem polskich studentów. Trudno się temu dziwić. Na UAM prowadzone są filologia norweska i skandynawistyka – i to przede wszystkim słuchacze tych kierunków są grupą docelową programu. – To trudne języki – zaznacza koordynatorka wymiany Małgorzata Frąckiewicz. – Student musi więc pojechać do kraju, którego języka się uczy, żeby w ogóle go poznać.

Wymiany studentów i naukowców oparte są na bezpośrednich znajomościach konkretnych pracowników. Dzięki temu współpraca dotycząca mobilności ma szansę powodzenia. Prowadzi to też do wymiernych sukcesów: organizacji wspólnych konferencji, wspólnych badań, a nawet wspólnych kierunków studiów.

Oferta wyjazdów zagranicznych dla studentów z Polski to nie wszystko. Podobna wymiana obejmuje także wykładowców, zagraniczni studenci mogą również podjąć naukę na UAM. Niemniej jednak to wyjazdy studentów są najbardziej popularne. Przyjazdy do Polski są nader rzadkie. Zazwyczaj do Poznania przyjeżdżają osoby, które miały polskie korzenie lub w inny sposób były już związane z Polską. Dlaczego? – Skandynawowie są mało mobilni – mówi Małgorzata Frąckiewicz. – Nie lubią wyjeżdżać.

Choć wymiany nie prowadzą do konkretnych publikacji i materialnych rezultatów, nie oznacza to, że nie przynoszą korzyści. – To prawda, nie ma tu konkretnych, materialnych produktów – mówi koordynatorka. – Ale produktami są studenci, którzy mają większe doświadczenie.

Zarówno studenci, jak i pracownicy wracają z takich wyjazdów z nowymi pomysłami i motywacją do zmian inspirowanych pracą uczelni, na której przebywali.

” *TO PRAWDA, NIE MA TU KONKRETNÝCH, MATERIALNYCH PRODUKTÓW. ALE PRODUKTAMI SĄ STUDENCI, KTÓRZY MAJĄ WIĘKSZE DOŚWIADCZENIE.*

ZAGRANICZNA CZASOPRZESTRZEŃ

Mobilność studentów i pracowników uczelni

TYTUŁ PROJEKTU

Uniwersytet Wrocławski

ORGANIZATOR

2013-2014 r.

CZAS TRWANIA PROJEKTU

www.uni.wroc.pl

STRONA INTERNETOWA

Współpraca pomiędzy Polską a Norwegią, Islandią i Lichtensteinem

KATEGORIA

Studenci, doktoranci i pracownicy Uniwersytetu Wrocławskiego poznawali system studiów wyższych w Norwegii i Islandii. Praca w międzynarodowym środowisku akademickim okazała się bardzo owocna.

W ramach projektu *Mobilność studentów i pracowników uczelni* zrealizowano siedem wymian nauczycieli akademickich oraz 14 wyjazdów studentów na jeden lub dwa semestry studiów i praktyki. Dla studentów był to czas na naukę języka, ale również okazja do nabycia większej pewności siebie i poznanie nowych osób. – Studenci wiele się nauczyli, doświadczając kultury danego kraju. Dzięki wymianie poznali zupełnie inny proces dydaktyczny, a także dostrzegli różnice w relacji student – prowadzący. Na zagranicznych uczelniach jest ona bardziej bezpośrednia i opiera się na partnerstwie – wylicza Zofia Pietrzakiewicz z Biura Współpracy Międzynarodowej wrocławskiej uczelni.

Uczelnia realizowała już wcześniej podobne inicjatywy z zakresu mobilności, zaś w tym projekcie wprowadziła kilka innowacyjnych rozwiązań. Pracownicy naukowcy zajmujący się fizyką teoretyczną wyjechali na uniwersytet w Reykjavíku na nieco dłużej niż zazwyczaj, czyli na miesiąc. Na zagranicznej uczelni nie tylko prowadzili zajęcia dydaktyczne, ale również przeprowadzali własne badania. Dzięki temu efekty projektu są szczególnie zadowalające. Podczas wizyt islandzkich naukowców w Polsce natomiast zorganizowano spotkania na temat kwantowych czasoprzestrzeni.

– Udział w projekcie wpłynął na jakość prowadzonych zajęć na uniwersytecie oraz na zwiększenie jego potencjału – zauważa Zofia Pietrzakiewicz. – Podniósł kompetencje studentów biorących udział w zagranicznych wyjazdach, nie tylko językowe, ale przede wszystkim specjalistyczne.

Najbardziej istotnym rezultatem projektu mobilności są trzy publikacje zawierające wyniki badań z zakresu grup kwantowych. Są one dostępne w Internecie i cieszą się dużym zainteresowaniem, w tym również kolejnymi cytowaniami. Dzięki temu temat grup kwantowych zyskuje na popularności. Rezultaty te są upowszechniane na krajowych i zagranicznych konferencjach oraz naukowych wyjazdach.

Projekt stanowił kontynuację wcześniej rozpoczętej współpracy z partnerskimi uczelniami zagranicznymi, a także stał się okazją do zawiązania nowych znajomości i płaszczyzną do podjęcia dalszych wspólnych inicjatyw. To kolejny wyrazisty przykład na to, jak współpraca międzynarodowa między uczelniami korzystnie wpływa na kompetencje studentów i pracowników, poprawia metody pracy i jakość oferowanych zajęć, a przede wszystkim – dzięki kolejnym odkryciom wzbogaca naukę.

” *STUDENCI WIELE SIĘ NAUCZYLI, DOŚWIADCZAJĄC KULTURY DANEGO KRAJU. DZIĘKI WYMIANIE POZNALI ZUPEŁNIE INNY PROCES DYDAKTYCZNY, A TAKŻE DOSTRZEGLI RÓŻNICE W RELACJI STUDENT – PROWADZĄCY. NA ZAGRANICZNYCH UCZELNIACH JEST ONA BARDZIEJ BEZPOŚREDNIA I OPIERA SIĘ NA PARTNERSTWIE.*

UGRYŹ KAWAŁEK KULTURY

Od tablicy do tabletu – podróż z tabletem szlakiem zabytków UNESCO Norwegii i Polski

TYTUŁ PROJEKTU

Miejski Zespół Szkół z Oddziałami Integracyjnymi w Krośnie

ORGANIZATOR

2014-2015 r.

CZAS TRWANIA PROJEKTU

www.mzszoi.eu

STRONA INTERNETOWA

Współpraca pomiędzy Polską a Norwegią, Islandią i Lichtensteinem

KATEGORIA

Zmiana standardowej edukacji, opartej w dużej mierze na wkuwaniu na pamięć, w niesamowite, inspirujące doświadczenie zbiorowe była głównym celem, który postawił przed sobą Miejski Zespół Szkół z Oddziałami Integracyjnymi w Krośnie. Przy współpracy z gimnazjum Unggdomsskule z Fjell w Norwegii uczniowie zdobyli uznanie grantodawców i zrealizowali innowacyjny projekt edukacyjny z wykorzystaniem nowych technologii.

Obecnie jednym z najważniejszych elementów wspierających młodzież jest zmiana standardowego podejścia do tworzenia scenariuszy lekcji – nowoczesne podejście wymaga odpowiedniej wiedzy i zastosowania narzędzi powiązanych z nowoczesnymi technologiami. Takie właśnie zadanie postawili przed sobą nauczyciele i uczniowie z Miejskiego Zespołu Szkół z Oddziałami Integracyjnymi w Krośnie. Stąd też pomysł na wspólną realizację projektu ze szkołą z Norwegii – państwa, które osiąga jedne z najlepszych wyników edukacyjnych na świecie.

Celem projektu była wymiana najlepszych doświadczeń wśród prowadzących zajęcia, a także zmniejszanie różnic ekonomicznych i społecznych między uczniami z obu krajów. Środkiem do osiągnięcia tego celu było zaś unowocześnienie procesu edukacji poprzez wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych.

Tematem, który uczniowie i nauczyciele zgłębiali podczas projektu, była wiedza na temat światowego dziedzictwa UNESCO w Polsce i Norwegii. Taki wybór tematu nie był przypadkiem. – Od 1994 roku jesteśmy szkołą stowarzyszoną UNESCO, więc temat światowego dziedzictwa jest nam bliski. Mielśmy w zamiarze poszerzenie wiedzy i kompetencji, zarówno nauczycieli, jak i uczniów, dwójako – w zakresie światowego dziedzictwa UNESCO, jak i nowoczesnych technologii w procesie uczenia się – podsumowuje koordynatorka Alicja Szepelak.

– Nadrzędnym celem była współpraca naszych szkół i doskonalenie procesu nauczania – poprzez porównywanie systemów edukacyjnych w Polsce i Norwegii. Ważne było również wspieranie aktywizacji całej społeczności szkolnej do tego zadania, co pozwoliło nam zarówno na wy-

mianę doświadczeń, jak i efektywniejszą pracę z uczniami – opowiada o projekcie jego koordynatorka.

Dzięki wspólnemu poznawaniu przeszłości uczniowie mogli doświadczyć pojęcia tolerancji, akceptacji innej kultury i poszerzyć ich zakres, a także pierwszy raz współpracować z osobami spoza granic Polski. – Współpraca ze szkołą w Norwegii dała nam możliwość przełamania barier kulturowo-językowych, dając efekty niewspółmiernie lepsze i efektywniejsze niż te, które osiąga się w szkole – dodaje koordynatorka.

Dzięki uczestnictwu w zadaniach projektowych i w warsztatach młodzież zdobyła bardzo ciekawą i przydatną wiedzę oraz wypracowała wiele nowych pomysłów na przyszłość. Nauczyciele natomiast poprzez udział w projekcie mieli wielką szansę na rozwój dzięki wymianie najlepszych praktyk stosowanych w szkołach partnerskich. Dodatkowo projekt umożliwił wsparcie i promocję kultur narodowych – zarówno w Norwegii, jak i w Polsce. Projekt zrealizowany przez szkoły z Polski i Norwegii to prawdziwy krok w stronę edukacji XXI wieku.

” **WSPÓŁPRACA ZE SZKOŁĄ
W NORWEGII DAŁA NAM MOŻLIWOŚĆ
PRZEŁAMANIA BARIER KULTUROWO-
-JĘZYKOWYCH, DAJĄC EFEKTY
NIEWSPÓŁMIERNIE LEPSZE
I EFEKTYWNIJSZE NIŻ TE, KTÓRE
OSIĄGA SIĘ W SZKOLE.**

EDUinspiracje 2015

Redakcja: Joanna Dąbrowska, Zespół Upowszechniania Rezultatów

Autorzy artykułów na temat projektów: Bartek Borys, Karolina Frąckiewicz, Mateusz Górecki, Martyna Gregor, Marzena Indra-Góźdź, Jadwiga Iwaszkiewicz, Krystyna Lewińska, Barbara Moś

W publikacji wykorzystano zdjęcia nadesłane przez nominowanych beneficjentów(str. 16, 18, 26,28, 34, 36, 42, 46, 54, 58, 60, 62, 64, 66, 68-69, 70, 72, 74, 76, 78, 82, 84, 90), zdjęcia z serwisu Fotolia (str. 8-9, 10, 12, 14, 20-21, 22, 24, 30, 32-33, 38, 40, 44-45, 48, 50, 52, 56-57, 86, 88) oraz zdjęcie Michała Burmajstera pt.„Andalsens - Norwegia” (s. 80-81).

Korekta: Paulina Piechocka

Projekt graficzny i skład: RZECZYOBRAZKOWE.PL

Wydawca:

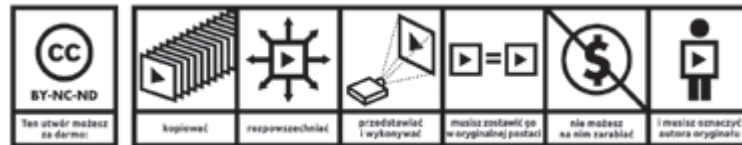
Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji
Narodowa Agencja Programu Erasmus+
ul. Mokotowska 43, 00-551 Warszawa
e-mail: kontakt@erasmusplus.org.pl
www.erasmusplus.org.pl

© Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji, Warszawa 2015

Nakład: 500 egz.

Druk: Sławomir Woźniak Smiledruk

ISBN: 978-83-64032-76-9

Publikacja jest udostępniona na otwartej licencji CC 3.0 BY-NC-ND (Uznanie autorstwa-Użycie niekomercyjne-Bez utworów zależnych 3.0 Polska). Licencja zezwala na rozpowszechnianie, przedstawianie i wykonywanie utworu jedynie w celach niekomercyjnych oraz pod warunkiem zachowania go w oryginalnej postaci (nietworzenie utworów zależnych). Więcej informacji <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/pl/legalcode>

Publikacja została zrealizowana przy wsparciu finansowym Komisji Europejskiej w ramach programu Erasmus+. Publikacja odzwierciedla jedynie stanowisko jej autorów i Komisja Europejska nie ponosi odpowiedzialności za zamieszczoną w niej zawartość merytoryczną.

Publikacja bezpłatna

